Адыгэ макъ

№ 2 (20515)
2014-рэ илъэс
ШЭМБЭТ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 11

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Щылэ мазэм и 12-р — Урысые Федерацием ипрокуратурэ иIофышIэ и Маф

Адыгэ Республикэм прокуратурэмкIэ икъулыкъухэм Iоф ащызышIэхэу ыкIи яветеранхэу лъытэнығъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфэкIым фэшI тышъуфэгушIо!

Iофэу жъугъэцакIэрэм лъытэныгъэ фашIыныр ифэшъошэ шъыпкъэу щыт. ЦIыфым, обществэм ыкIи къэралыгъом яфедэхэм якъэухъумэн епхыгъэ, пшъэдэкIыжь ин зыхэлъ IофшIэн шъузфэгъэзагъэр. Тихэгъэгу лъэныкъо пстэумкIи зэдиштэу хэхъоныгъэ ышIыным шъунаIэ тешъогъэты, зэфагъэр зэрэтекIощтым шIошъхъуныгъэу цIыфхэм фыряIэр шъогъэпытэ.

Адыгеим ипрокуратурэ иIофышIэхэм IэпэIэсэныгъэ ин ахэлъэу, хэбзэ шIагъоу къулыкъум иIэхэр лъагъэкIуатэхэзэ хэбзэухъумэн IофшIэныр тапэкIи гъэхъагъэ хэлъэу зэрэзэшIуахыщтым, мэхьанэшхо зиIэ общественнэ-политикэ ыкIи социальнэ-экономикэ пшъэрылъэу тихэгъэгу ыпашъхьэ итхэр гъэцэкIагъэ хъунхэм акIуачIэ зэрэфагъэIорышIэщтым тицыхьэ телъ.

Тыгу къыддеIэу зэкIэми тышъуфэлъаIо псаунығъэ пытэ шъуиIэнэу, Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлъ Iофыгъо пстэуми язэшIохын гъэхъэгъакIэхэр щышъушIынхэу!

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Щылэ мазэм и 13-р — урысые печатым и Маф

Адыгэ Республикэм ижурналистхэу, къэбар жъугъэм иамалхэм яIофышIэхэу ыкIи яветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Урысые печатым и Мафэ фэшI тыгу къыддеIэу тышъуфэгушIо!

Къэбар жъугъэм иамалхэм ащылажьэхэрэр сыдигъуи щыIэныгъэм игупчэ шъыпкъэ итых, обществэм ыпашъхьэ ахэм пшъэдэкIыжьышхо щахьы. IофшIэн къинэу жъугъэцакIэрэр цIыфхэм ящыкIагъэу щыт.

Къэбар жъугъэм иамалхэр непэ тищыIэныгъэ изы Iахь шъыпкъэ хъугъэх. ЦIыфхэм япIункIэ, ныбжьыкIэхэр щыIэныгъэ гъогум тегъэуцогъэнхэмкIэ ахэм мэхьанэшхо яI.

Журналистхэм яIэпэIэсэныгъэ, творческэ амалэу яIэхэм бэкIэ ялъытыгъ хэгъэгуми, дунаими къащыхъурэ хъугъэ-шIагъэхэр къызэрагъэлъэгъощтыр.

Адыгеим ижурналистхэм тиреспубликэ зэхъокIыныгъэшIоу къыщыхъухэрэр дэгъоу къызэрагъэлъагъорэм фэшI лъэшэу тафэраз. Республикэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным тапэкIи шъузэрэфэлэжьэщтым тицыхьэ телъ.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, псаунығъэ пытэ, насып шъуиIэнэу, шъукIуачIэ къыкIимычынэу, шъуигухэлъышIухэр къыжъудэхъунхэу тышъуфэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ЛIышъхьэм иIофшIэгъу зэIукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан республикэм инахьыжъхэм я Совет хэтхэм тыгъуасэ аIукIагъ. Iофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Правительствэ и Тхьаматэу КъумпIыл Мурат, ащ игуадзэу Наталья Широковар, республикэм и ЛIышъхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Владислав Федоровыр, министрэхэу Мэрэтыкъо Рустем, Юрий Петровыр, Осмэн Альберт. Илъэсэу икIыгъэм мы организацием Iофэу ышIагъэм, тапэкIэ пшъэрылъ шъхьаIэу зыфигъэуцужьыхэрэм, гумэкIыгъоу щыIэхэм къызэрэугъоигъэхэр атегущыIагъэх.

Нахьыжъхэр упчIэжьэгъу шIыгъэнхэр, яеплъыкIэхэр зэгъэшIэгъэнхэр, ащ диштэу узекIоныр, ахэм щыIэныгъэм щагъотыгъэ шIэныгъэ куухэр бгъэфедэзэ Iоф пшIэныр Кавказым исхэмкIэ хабзэ зэрэхъугъэр, ащ тетэу Адыгеими зэрэщыпсэухэрэр АР-м и ЛIышъхьэ пэублэ гущыIэм къыщыхигъэщыгъ. Республикэм ис цIыфхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу хъунымкIэ, экономикэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ, къыткIэхъухьэрэ лIэужхэм яхэгъэгу шIу алъэгъоу пIугъэнхэмкIэ, лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэр гъэпытэгъэнхэмкIэ, нэмыкI лъэныкъохэмкIи Советым хэтхэм Iофышхо зэрашIэрэр, ащкIэ ахэм зэрафэразэр АР-м и ЛIышъхьэ къыIуагъ. Амалэу щыIэмкIэ тапэкIи IэпыIэгъу зэрафэхъущтыр хигъэунэфыкIыгъ, илъэсыкIэу къихьагъэмкIэ пстэуми афэгушIуагъ.

Советым итхьаматэу ГъукIэлI Нурбый къызэриIуагъэмкIэ, блэкIыгъэ илъэсым ашIагъэр макIэп: экономикэм ыкIи щыIэныгъэм япхыгъэ Iофыгъохэм, федеральнэ ыкIи республикэ хэбзэгъэуцугъэу къыдэкIыгъэхэм, мэкъу-мэщым, демографием алъэныкъокIэ республикэм иIофхэм язытет зыфэдэм, псэупIэхэм яшIын, дин ыкIи лъэпкъ зэгурыIоныгъэр гъэпытэгъэным, нэмыкI лъэныкъохэми атегущыIагъэх, гухэлъэу, шIоигъоныгъэу яIэхэм республикэм ипащэхэр ащагъэгъозагъэх. Джащ фэдэу Адыгеим щатхыгъэ лъэпкъ объединениехэм яIо зэхэлъэу Iоф зэдашIэным, ащ мэхьанэу яIэм зыкъегъэIэтыгъэным анаIэ зэрэтырагъэтырэр кIигъэтхъыгъ.

— Непэ тшIэрэр зэкIэ зыфэгъэхьыгъэр тицIыфхэр ары. Ахэм зыкIынығъэ азыфагу илъэу, зэгурыIохэу ыкIи зэкъотхэу псэунхэр ары. АщкIэ нахьыжъхэм я Совет ишIогъэшхо къытегъэкIы, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан.

Нэужым нахьыжъхэм я Совет хэтхэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм, ежьхэм анахьэу анаIэ зытырадзэгъэ ыкIи зэшIохыгъэн фэе лъэныкъохэм АР-м и ЛIышъхьэ ащагъэгъозагъ. Iофыгъо шъхьаIэу къагъэнэфагъэхэм ащыщ сэнэхьат гъэнэфагъэ зэзыгъэгъотыгъэ ныбжьыкIэхэм къуаджэм агъэзэжьыным фэгъэчэфыгъэнхэр. Джащ фэдэу къуаджэм Iоф щызышIэн гухэлъ зиIэ пстэуми сыд фэдэрэ лъэныкъокIи IэпыIэгъу афэхъугъэныр, мэкъу-мэщым епхыгъэ унэе хъызмэтшIапIэхэм, фермерствэм заушъомбгъуныр пшъэрылъ шъхьаIэхэм зэращыщхэр къэгущыIагъэхэм къыхагъэщыгъ.

— Мэкъумэщ хъызмэтым хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ мы аужырэ илъэсхэм тшIагъэр макIэп. ЧIыгулэжьхэм ящыкIагъэр зэкIэ ятэгъэгъоты, амалэу щыIэмкIэ IэпыIэгъу тафэхъу. ГущыIэм пае, чIыгъэшIухэр ыпэкIэ нэмыкI шъолъырхэм къащащэфынхэ фэягъэмэ, джы ахэр зэхэубытагъэу республикэм щызэбгъэгъотынхэ плъэкIыщт, ауаси бэкIэ нахь пыут. Фермер, предприниматель хъу зышIоигъохэм фэгъэкIотэнхэр банкхэм къафашIых, ащ нэмыкIэу зиIоф къызэIузыхыгъэр ылъэ теуцоным пае ахъщэ IэпыIэгъу етэты. НэмыкI лъэныкъохэмкIи тынаIэ атет, — къыIуагъ КъумпIыл Мурат.

Сирием къикIыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэм яIофыгъохэм, нэмыкI лъэныкъохэми къызэрэугъоигъэхэр атегущыIагъэх, хэкIыпIэу щыIэхэм зэдяусагъэх.

— Iофыгъоу, щыкIагъэу непэ къэтIэтыгъэр зэкIэ зы уахътэм зэшIотхын тлъэкIыщтэп. Ау едзыгъоедзыгъоу а гумэкIыгъохэр дэдгъэзыжьынхэм, цIыфхэр къызэрэтщыгугъыхэрэр къэдгъэшъыпкъэжьыным тишъыпкъэу ауж титын фае. Ар къызыддэхъущтыр тызэгъусэу, зыкIынығъэ тазыфагу илъэу Iоф зэдатшIэмэ ары, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан зэIукIэгъум зэфэхьысыжьхэр къыфишIызэ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм Iоф зыщашIэрэ ыкIи зызщагъэпсэфырэ уахътэхэм яхьылIагъ

Къулыкъу IофшIэныр нахь тэрэзэу зэхэщэгъэным ыкIи шIуагъэу къытырэм зыкъегъэIэтыгъэным апае **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм мы къыкIэлъыкIорэм диштэу яIофшIэгъу ыкIи языгъэпсэфыгъо мафэхэр зэхэщэгъэнхэу:

1) IофшIэгъу уахътэр — тхьамафэм сыхьат 40;

2) IофшIэгъу тхьамафэр — мэфи 5, гъэпсэфыгъо мафэхэр шэмбэтымрэ тхьаумафэмрэ;

3) мафэ къэс Iоф зэрашIэщтыр — сыхьати 8-рэ такъикъ 12-рэ, IофшIэныр сыхьатыр 9-м аублэщт, сыхьатыр 18-м аухыщт, зэпыугъор сыхьатыр 13-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 13-рэ такъикъ 48-м нэс;

4) гъэпсэфыгъо мафэм ыпэрэ мафэм (бэрэскэшхом) IофшIэгъу мафэр сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу 17-м нэс, зэпыугъор сыхьатыр 13-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 13-рэ такъикъ 48-м нэс;

5) мэфэкI мыIофшIэгъу мафэхэм апэрэ IофшIэгъу мафэр сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 15-рэ такъикъ 30-м нэс, зэпыугъор сыхьатыр 13-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 13-рэ такъикъ 30-м нэс.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо къулыкъухэм, чIыпIэ къулыкъухэм, гъэцэкIэкIо хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжьыным икъулыкъухэм мыщ къыдилъытэрэ уахътэхэм ашIомыкIхэу яIофшIэгъу ыкIи языгъэпсэфыгъо уахътэ агъэфедэнэу.

3. Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Унашъоу N 1-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм Iоф зыщашIэрэ ыкIи зызщагъэпсэфырэ уахътэхэм яхьылIагъ» зыфиIоу 2005-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м къыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 1) кIуачIэ имыIэжьэу лъытэгъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 159

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм псаунығъэм икъэухъумэнкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр З.М. ЛIэхъусэжъым фэгъэшъошэгъэным ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм псаунығъэм икъэухъумэн нахьышIоу щызэхэщэгъэным иIахь зэрэхишIыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм апае щытхъуцIэу **«Адыгэ Республикэм псаунығъэм икъэухъумэнкIэ изаслуженнэ IофышI»** зыфиIорэр **ЛIэхъусэжъ Зое Махьмудэ ыпхъум —** Красногвардейскэ гупчэ район сымэджэщым и Улэпэ участкэ сымэджэщ иврач шъхьаIэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 26-рэ, 2013-рэ илъэс
N 161

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Урысые Федерацием и Законэу Урысые Федерацием и Конституцие зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным ехьылIагъэм — «Урысые Федерацием и Апшъэрэ хьыкумрэ Урысые Федерацием ипрокуратурэрэ яхьылIагъ» зыфиIорэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешы:**

1. Урысые Федерацием и Законэу Урысые Федерацием и Конституцие зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным ехьылIагъэм — «Урысые Федерацием и Апшъэрэ хьыкумрэ Урысые Федерацием ипрокуратурэрэ яхьылIагъ» зыфиIорэм дегъэштэгъэнэу.

2. Мы унашъор Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет IэкIэгъэхьэгъэнэу.

3. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 819

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Илъэсыкlэу къихьэрэм фэшI гуфэбэныгъэ хэльэу сыпфэгушIо!

Анахьэу шIу тлъэгъурэ, тызэжэрэ, зэкIэми тызэзыпхырэ кIымафэ мэфэкIхэр къэсыгъэх. Илъэсыкlэм ренэу тыщэгугъы тищыIэныгъэ зэхъокIыныгъэшIухэр фишIынхэу, тимурад дахэхэр къыддигъэхъунхэу.

2014-рэ илъэсыр оркIэ гъэхъагъэм, насыпым якъэкIуапIэу хъунэу, джащ фэдэу ублэпIэ пстэури оркIэ егъэжьэпIэшIу хъунэу сыпфэлъаIо. О пшъхьэкIи, уигупсэхэмкIи псаунығъэ пытэ, щыIэкIэшIу шъуиIэнэу, дунаир мамырэу шъупсэунэу шъуфэсэIо!

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет и Тхьаматэу В. Н. МАТВИЕНКО

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Илъэсыкlэм фэшI сыпфэгушIо!

Илъэсыкlэм ренэу кIэ горэ къыздехьы, ау нэбгырэ пэпчъкIэ мэхьанэшхо зиIэ, тихэгъэгу инеущырэ мафэ зыфэдэщтымкIэ гугъапIэ къэзытырэ хэбзэ гъэнэфагъэхэр мыукъоу къэнэжьых.

Илъэсэу къихьэрэм уиIофшIэнкIи уищыIэныгъэкIи гъэхъагъабэ пшIынэу сыпфэлъаIо.

Лъытэныгъэ къыпфэзышIэу, Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипащэ иапэрэ гуадзэу В. ВОЛОДИН

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Илъэсыкlэм фэшI сыпфэгушIо!

О пшъхьэкIи къыпппэблагъэхэмкIи сышъуфэлъаIо псаунығъэ пытэ, насып шъуиIэнэу, ти Хэгъэгушхо ифедэ зыхэль ублэпIэ пстэуми гъэхъагъэхэр ащыпшIынхэу!

Лъытэныгъэ къыпфэзышIэу Д.КОЗАК

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

ИлъэсыкIэмрэ Христос къызыхъугъэ Мафэмрэ афэшI гуфэбэныгъэ хэльэу сыпфэгушIо!

Гухэль дахэу уиIэхэр зэкIэ илъэсыкIэм къыбдэхъунхэу, псаунығъэ, насып, щыIэкIэшIу о пшъхьэкIи уигупсэхэмкIи шъуиIэнэу сышъуфэльаIо!

Антон СИЛУАНОВ

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Компаниеу «Лента» зыфиIорэр ИлъэсыкIэмрэ Христос къызыхъугъэ Мафэмрэ афэшI къыпфэгушIо.

2014-рэ илъэсым уигухэлъышIухэр зэкIэ къыбдэхъунхэу, о пшъхьэкIи уиунагъокIи псаунығъэ пытэ, насып, щыIэкIэшIу шъуиIэнэу шъуфэсIо!

ИлъэсыкIэр гъэхъэгъакIэхэм яублапIэу орэхъу ыкIи зэхъокIыныгъэшIухэр къыпферэхьых!

Шоу щыIэр зэкIэ къыбдэхъумэ зышIоигъо компаниеу «Лентэм» ыцIэкIэ Сергей ПРОКОФЬЕВ

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

ИлъэсыкIэмрэ Христос къызыхъугъэ Мафэмрэ афэшI гуфэбэныгъэ хэльэу сыпфэгушIо!

Илъэсэу икIырэр шоу къытфихьыгъэхэмкIэ тыгу къерэн, илъэсэу къихьэрэм гъэхъэгъакIэхэр къытферэхьых!

О пшъхьэкIи, уигупсэхэмкIи псаунығъэ пытэ, насып, щыIэкIэшIу шъуиIэнэу, шъуимурадхэр зэкIэ къыжъудэхъунхэу шъуфэсэIо!

Компаниеу «Роснефтым» ыцIэкIэ Игорь СЕЧИН

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

МэфэкI нэфэу Христос къызыхъугъэ Мафэмрэ ИлъэсыкIэмрэ афэшI гуфэбэныгъэ хэльэу сыпфэгушIо!

Псаунығъэ пытэ, щыIэкIэшIу уиIэнэу, Iофэу бгъэцакIэрэм гъэхъагъэхэр щыпшIынхэу пфэсэIо!

Хэгъэгум ифедэ зыхэль Iофэу узфэгъэзагъэм тапэкIи гъэхъагъэхэр нахьыбэу щыпшIынхэу сыпфэльаIо!

Красноярскэ ыкIи Ачинскэ Митрополитэу ПАНТЕЛЕИМОН

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

ИлъэсыкIэмрэ Христос къызыхъугъэ Мафэмрэ афэшI гуфэбэныгъэ хэльэу сыпфэгушIо!

Псаунығъэ пытэ уиIэнэу, учэфынэу, уигуетыныгъэ къыкIимычынэу пфэсэIо.

Илъэсэу къихьагъэм гушIуагъорэ щыIэкIэшIурэ къыпфихьынэу, уигухэльхэр къыбдэхъунхэу сыпфэльаIо!

Москва икъэлэ Думэ и Тхьаматэу В.М. ПЛАТОНОВ

ПшъэрылъыкIэхэри зыфагъэуцужьыгъэх

IэкIыб къэралыгъохэм арысыгъэ тилъэпкъэгъоу республикэм къэкIожьыгъэхэм IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным фэгъэзэгъэ Комиссием мы мафэхэм аужырэ зэхэсыгъо иIагъ. 2013-рэ илъэсым мыщ хэтхэр зыдэлэжьагъэхэм, зэшIуахыгъэ Iофыгъохэм атегущыIагъэх, зэфэхьысыжьхэр ашIыгъэх.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Iофхэмкlэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырярIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иотдел ипащэу Пэрэныкъо Фатимэ мы илъэсэу тызыхэтым дунаэ Интернетым адыгабзэр зэрэхэхьагъэр къыхигъэщыгъ. Ащ нэмыкIэу, къэралыгъо зэфэшъхьафхэм арыс тилъэпкъэгъухэм адыгабзэр зэрагъэшIэнымкIэ IэпыIэгъу къафэхъущт тхылъыр зэрэзэхагъэуцуагъэр ыкIи къызэрэдэкIыгъэр къаIуагъ. ГущыIалъэм фэдэу гъэпсыгъэ тхылъым дэхьагъэ гущыIэхэр бзэиплIыкIэ — адыгабзэкIэ, инджылызыбзэкIэ, урысыбзэкIэ ыкIи тыркубзэкIэ къэтыгъэх. Ащ нэмыкIэу, журналэу «Зэкъошныгъэм» тилъэпкъэгъухэу IэкIыб къэралыгъомэ ащыпсэухэрэм ятхыгъэхэр къыщыхаутыгъэх.

Джащ фэдэу Комиссием иилъэс Iофшlагъэхэм къахэгъэщыгъэн фае зичIыгужъ къэзыгъэзэжьыгъэхэм яшыIэкIэ-псэукIэ къизыIотыкIырэ фильмэу «Счастливое возвращение» зыфиIорэр зэрэтырахыгъэр. Интернетым иамалхэр къызыфагъэфедэзэ цIыфыбэ ащ еплъынэу мэгугъэх. Хэкужъым къэзыгъэзэжьын гухэль зиIэхэм щыIэкIэ-псэукIэу республикэм илъыр нэрылъэгъу ащ къафишIыщт.

АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырярIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр 2013-рэ илъэсым Комиссием Iофыгъоу зэшIуихыгъэхэм зэрарыразэр къыIуагъ. Къихьэрэ илъэсым пшъэрылъэу зыфагъэуцужьырэр зэрэнахьыбэр игущыIэ къыхигъэщыгъ. Илъэсыкlэ хъяр техьанхэу, псаунығъэ пытэ яIэу, гъэхъэгъэшIухэр ашIыхэу тапэкIи яIофшIэн къыкIырамыгъэчынэу IофтхьабзэмкъекIоIагъэхэм ар къафэльэIуагъ.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

ИСКУССТВЭР — ТИБАЙНЫГЪ

Шэпхъэ лъаг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ лъэпкъ къэшъокIо ансамблэу «Налмэсым» концерт Мыекъуапэ къыщитыгъ. 2013-рэ илъэсэу икIырэр ыгъэкIотэжьызэ, ИлъэсыкIэм зэрэпэгъокIырэм фэгъэхьыгъэ пчыхьэзэхахьэм тигъэгушхуагъ. Европэ культурэм ишэпхъэ лъагэмэ адиштэу тиартистхэм Iэпэ Iэсэныгъэ ин къагъэлъэгъуагъ.

«Налмэсыр» 2013-рэ илъэсым дунэе фестивальхэм, Урысыем икультурэ изыкъегъэIэтын фэгъэхьыгъэ зэхахьэхэм, Ульяновскэ щыкIогъэ концерт-хэм зэрахэлэжьагъэм, адыгэ шъуашэм и Мафэ изэхэщэн икIэщакIохэм зэращыщым, нэмыкIхэм къатегущыIагъ концертыр зезыщагъэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу АфэшIэгъо Фаинэ. Ти ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан ишIуагъэкIэ ансамблэр зычIэт унэр зэтырагъэпсыхьажьыгъ.

Лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэфэзыщэгъэ «Налмэсым» изал тIысыпIэ нэкIи, пхъэнтIэкIу зыщыбгъэуцун чIыпIи иIэжьыгъэхэп. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, Правительствэм ацIэкIэ «Налмэсым», пчыхьэзэхахьэм хэлажьэрэмэ къафэгушIуагъ. Концертыр къызаухым, зекIонымкIэ федеральнэ агентствэм ипащэу Александр Радьковыр М. КъумпIылым игъусэу пчэгум къихьагъ.

А. Радьковым дунаим щилъэгъурэр макIэп. IэнатIэу зыIутым елъытыгъэу культурэмрэ искусствэмрэ яIофышIэхэм аIокIэ. Зэхахьэм ащ къызэрэщиIуагъэмкIэ, «Налмэсыр» лъэшэу ыгу рихьыгъ. Урысыем имызакъоу, дунэе культурэр тиансамблэ къегъэдахэ. «Налмэсыр» ансамблэ анахь цIэрыIомэ ащыщэу ащ ылъытагъ. Къулэ Мыхьамэт бэмышIэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу щытыгъ, джы ар тиреспубликэ культурэмкIэ иминистр. «Налмэсыр» ыпэкIэ зэрэлъыкIотэщтым, Шъачэ щыкIощт Олимпиадэм зэрэхэлэжьэщтым М. Къулэр къытегущыIагъ.

Къашъохэу «Ислъамыем» икъэхъукIэ «Тыргъэтаом», «Абхъаз мэфэкI къашъом», «Нарт къашъом», «Налмэсыр къэшъо» зыфиIорэм, «Удж-хъураем», нэмыкIхэм уяплъызэ, артистхэм зэдырагъэштэн, лъэпкъ искусствэм итарихъ ибаиныгъэхэр гукIи, псэкIи къызэIуахын зэралъэкIырэм уегъэгушIо. «Налмэсыр» тыдэ кIуагъэми укъигъэукIытэжьыщтэп. Художественнэ пащэу Хъоджэе Аслъан, зэкIэ ансамблэм Iоф щызышIэхэрэм шIоу щыIэр къадэхъунэу тафэлъаIо.

ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

ПСАУНЫГЪ

Псэуалъэ пэпчъ — миллионищым ехъу

Джащ фэдиз зырыз апэIухьагъ Кощхьэблэ районым ипсэупIитIумэ, къутырэу Казеннэ-Кужорскэмрэ къуаджэу Еджэркъуаерэ илъэсыкIэм ехъулIэу къащызэIуахыгъэ фельдшер-мамыку пунктхэм.

Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан сыдигъуи къыхегъэщы медицинэ псэуалъэхэр шэпхъэшIухэм атетэу гъэпсыгъэнхэ зэрэфаер. Ащ тетэу ашIыгъэх мы IэзапIэхэри. Ахэм квадратнэ метрэ 72-рэ зырыз арылъ, арышъ, мы псэупIэхэм адэсхэм медицинэ IэпыIэгъу арагъэгъотыныр бэкIэ нахь Iэрыфэгъу джы зэрэхъущтыр гъэнэфагъэ.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ икъулыкъу хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным и Программэ къызэрэдилъытэрэмкIэ, къоджэ псэупIэхэм мыхэм афэдэ IэзапIэхэр къащызэIухыгъэнхэр мэхьанэ зиIэ лъэныкъоу щыт. Мары аужырэ илъэс зытIущым Адыгеим ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм фельдшер-мамыку пункт 17 къащызэIуахыгъ, Iофи ашIэ. Ахэм сомэ миллион 58-м ехъу апэIухьагъ, джыри республикэм ащ фэдэ IэзэпIэ 35-рэ щагъэпсын гухэлъ яI пащэхэм. Федеральнэ программэхэм ягъэцэкIэн республикэр зэрэхахьэрэм ишIуагъэкIэ гупчэр мылъкукIэ IэпыIэгъу афэхъу.

(Тикорр.).

КЪЭБАРЫШIУХЭР

Нахь къабзэхэм ащыщ

Хабзэ зэрэхъугъэу, илъэс къэс Урысые общественнэ организациеу «Зеленый патруль» зыфиIорэм Урысые Федерацием ишъолъырхэр зэригъапшэхэзэ, зичIыопс анахь къабзэхэр къыхегъэщых.

Илъэсэу дгъэкIотэжьырэми зэфэхьысыжьхэр фашIыгъэх. Экспертхэм зэрэхагъэунэфыкIыгъэмкIэ, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъызэтегъэнэнкIэ, промышленнэ предприятиехэм ыкIи чIыпIэ зэфэшъхафхэм ащыпсэухэрэм чIыопсыр зэрамыушIорэмкIэ апэрэ чIыпIэр зыфагъэшъошагъэр Тамбовскэ хэкур ары.

Мэзхэу, псыхэу, къушъхьэхэу тиIэхэмкIэ тэри ащ къыщыдгъакIэрэп. Ау рейтингым къыщыдалъытагъэр пчъагъэр арэп, чIыопсым идэгъугъэрэ икъэбзагъэрэ арых. Мыхэм алъэныкъокIэ нахьышIухэу къыхагъэщыгъэхэр Ярославскэ, Воронежскэ, Ростовскэ, Новосибирскэ, Самарскэ хэкухэр ыкIи Адыгэ Республикэр арых.

Адыгеим я 19-рэ чIыпIэр ыубытыгъ.

Сыдигъуи жьыр зыщыкъабзэу, псыр зыщычъыIэтагъэу, мэзхэмкIэ бай чIыпIэхэр цIыфхэм зыгъэпсэфыпIэкIэ къыхахых. А пстэур тэ тиI.

ХьакIэу къытфакIохэрэми тичIыгу идэхагъэ ренэу хагъэунэфыкIы. Ар республикэм федэ къытэу зэригъэфедэшъущтыр къаIо. Псаунынгъэр къызщыуухъумэнэу, зэщыкъуагъэмэ, зыпкъ зыщибгъэуцожьышъунэу щыIэ чIыпIэхэр арых тызыхэт лъэхъаным зэрэдунаеу щагъэлъапIэхэрэр. Ащ фэдэ шъолъырхэм тэ тащыкIэрэп. ТапэкIэ зекIоным тиреспубликэ федэшхо къыфихьэу хъун зэрилъэкIыщтыри ащ къегъэнафэ.

(Тикорр.).

«Мамыр атомым» илъэужхэр

Илъэс 27-рэ тешIагъ тикъэралыгъо зезыдзэгъэ хъугъэ-шIэгъэ тхьамыкIагъом — Чернобыль иатомнэ электростанцие къызыуагъэм. Адыгеим икIыгъэ нэбгыришъэ пчъагъэ чэзыу-чэзыоу а чIыпIэм щыIагъ, радиацием зэрарэу къыхьыщтыр нахь макIэ шIыгъэным акIуачIи, япсауныгъи пагъэуцугъэх.

Ащ къыкIэлъыкIогъэ илъэсхэм нэбгырэ пчъагъэмэ ядунай ахъожьыгъ, сэкъатныгъэ зиIэ хъугъэри макIэп. «Мамыр атомым» ыкIуачIэ непи ахэм ащыщыбэм зэхашIэ, ащ илъэуж джыри хэкIокIагъэп.

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ чернобыльцэхэм медицинэ IэпыIэгъоу арагъэгъотырэр нахьышIу шIыгъэным фэшI 2008-рэ илъэсым зэхащагъ сэнэхьатэу агъэцакIэхэрэм ахахырэ узхэмкIэ Гупчэу (АРЦПП-р) республикэ клиническэ сымэджэщым хахьэрэр. ЦIыфым IофшIэнэу ыгъэцакIэрэм е ыгъэцакIэщтыгъэм ащ узэу иIэ хъугъэр епхыгъэ-емыпхыгъэр гъэунэфыгъэныр, радиацием зэрар зэрихыгъэхэм ящыкIэгъэ медицинэ IэпыIэгъур ягъэгъотыгъэныр, япсауныгъэ епхыгъэ нэмыкI медицинэ фэIофашIэхэри а Гупчэм афегъэцакIэх. Медицинэ учреждениер къызызэIуахыгъэм къыщыублагъэу ащ пэщэныгъэ дызэрехьэ ЖакIэмыкъо Сусанэ.

Врач шъхьаIэм тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, республикэм щыпсэухэу радиацием зэрар зэрихыгъэхэм ярегистрэ 1993-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу зэхагъэуцуагъ, непи ахэм яучет зэпагъэурэп. Мы лъэхъаным Гупчэм иврачхэр медицинэм илъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ IэпыIэгъу афэхъух чернобыльцэхэм, Семипалатинскэ ядернэ полигоным щыIэгъэ ушэтынхэм ахэлэжьагъэхэм. Ахэм ахэтых профпатологи, терапевти, неврологи, кардиологи, хирурги, нэмыкIхэри. ЗищыкIагъэу алъытэхэрэр чэзыум рамыгъажэхэу Адыгэ республикэ клиническэ е Мыекъопэ къэлэ клиническэ сымэджэщхэм ачIагъэгъуалъхьэх. Ахэм арахьылIэн фэе Iэзэгъу уцхэри ыпкIэ хэмылъэу арагъэгъотых.

2013-рэ илъэсым иублэгъум радиацием зэрар зэрихыгъэмэ яучет нэбгырэ 678-рэ хэтыгъ.

2013-рэ илъэсым иублэгъум радиацием зэрар зэрихыгъэмэ яучет нэбгырэ 678-рэ хэтыгъ. Ахэм ащыщых чернобыльцэхэм ялъфыгъэхэри, якъорэлъф-пхъорэлъфхэри. Илъэсым икIэухым а пчъагъэр проценти 3,4-кIэ нахь макIэ хъугъэ. Уз зэфэшъхьафхэм апкъ къикIыкIэ нэбгырэ 12 дунаим ехыжьыгъ, нэмыкI чIыпIэ щыпсэунхэу кIожьыгъэхэри къахэкIыгъ.

Илъэс зэфэхьысыжьэу Гупчэм ышIыгъэхэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, чернобыльцэхэм ащыщэу нэбгырэ 363-мэ, ахэм якIэлэцIыкIу 73-мэ, Чернобыль иIэгъо-блэгъухэм къаращыжьыгъэгъэ нэбгырэ 42-мэ амбулаторнэ-поликлиникэ учреждениехэм мы илъэсым ащяIэзагъэх, сымэджэщхэм нэбгыри 100-м ехъу ачIагъэгъолъхьагъ. Илъэсым къыкIоцI Гупчэм чернобыльцэхэм лъэIу тхылъ 42-рэ къыратыгъ IэзэпIэ-зыгъэпсэфыпIэ чIыпIэхэм агъэкIонхэу. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 30-мэ ыкIи кIэлэцIыкIуи 8-мэ ащ фэдэ чIыпIэхэм кIонхэмкIэ IэпыIэгъу афэхъугъэх.

Гупчэм иврач шъхьаIэу ЖакIэмыкъо Сусанэ къызэрэхигъэщырэмкIэ, радиацием ипсауныгъэ зэрар зэрэрихыгъэм къыхэкIэу сэкъатныгъэ иIэ хъугъэу мы лъэхъаным республикэм щыпсэурэр нэбгырэ 322-рэ. Адэбз уз иIэу непэ учетым хэтыр нэбгырэ 41-рэ. Ахэм ящыкIэгъэ Iэзэн Iофтхьабзэхэр икъу фэдизэу ащарагъэгъотых Адыгэ республикэ клиническэ онкологическэ диспансерым ыкIи адэбз узхэмкIэ клиническэ диспансерэу Краснодар дэтым.

Федеральнэ законэу «Къэралыгъо социальнэ IэпыIэгъум фэгъэхьыгъ» зыфиIорэр республикэм зэрэщагъэцакIэрэм ыкIи Федеральнэ регистрэм хэтхэу ыпкIэ хэмылъэу Iэзэгъу уцхэр зэрагъэгъотынхэ фаехэм афэгъэхьыгъэу упчIэ е гумэкIыгъо зиIэхэм джэуап агъотыным фэшI Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ хэушъхьафыкIыгъэ телефон номер щагъэнэфагъ. Номерэу **52-32-29-**мкIэ къытеохэрэм специалистхэр IэпыIэгъу афэхъущтых.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Сабыигъо-кIэлэцIыкIугъом итхъагъу

Зисэнэхьаткlэ кlэлэегъаджэу, зыгукlэ усэкlо-тхаклоу Джамбэчые щыщ Шэкlо Абрек 2013-рэ илъэсэу къызэтынэкlыгъэм джыри зы тхылъ зэкlэупкlэгъэ цlыкlу кlэлэцlыкlу усэхэмкlэ зэлъыпкlагъэу къыщыдигъэкlыгъ. Сабыигъом, кlэлэцlыкlугъом афэгъэхьыгъ **«Симаф»** цlэу зиlэ мы тхылъыкlэр, пчъагъэмкlэ 300 зэрэхъурэр, Адыгэ Республикэм итхылъ тедзапlэ къыщыхаутыгъ.

Тхылъыкlэ зэкlэшlыхьэгъэ lэпкlэ-лъапкlэм усэ цlыкlу 60-м нахьыбэ къыдэхьагъ; ахэр мыщ фэдэ купэу зэтеутыгъэх: **огум сеплъэ, бзыухэр синыбджэгъух ыкlи сыхъупхъэнэу зэкlэри фай** — мыр щэч хэлъэп — сабыим, кlэлэцlыкlум игъэпсыкlэ-шlыкlэхэм, ичаныгъэ хъупхъагъэ, иlорышlагъэ, игукlэгъу, игулъытэ, изэхэшlыкl, исэнаущыгъэ lупкlагъэ зэрафэгъэхьыгъэм.

Тхылъым иавторэу Шэкlо Абрек дэгъоу ешlэ унагъом илъ тынчныгъэм, lэшlугъэм, гупсэфныгъэм хэтрэ кlэлэцlыкlукlи мэхьанэ зэряlэр. Сабыим, кlэлэцlыкlум ытхьакlумэ иlоу, ылъэгъурэр щысэ зэрэфэхъурэр нафэ. Ащкlэ нахьыжъ lушхэм — нэнэжъ, тэтэжъхэм яlушыгъэ, яхэшъо-унэшъо ин-хэр — гъэсэпэтхыдэ ыкlи гъэсэпlэ инэу зэрэщытхэр кlигъэтхъэу мэусэ Шэкlо Абрек. Сабый пlуныгъэр, нышъом хэлъызэ ебгъэжьэнышъ, кушъэм зыщыхэупхэрэм къыщежьэу, удэмышъхьахэу, уфэсакъэу, уедэхашlэу кlэпщын зэрэфаер къеlо Абрек. **«Щиз хахъу!»** зыфиlорэ усэм тыкlэдэlукlын:

Кушъэр тынчэу сэгъэхьые,
Сшынахьыкlэ сэгъэчые.
Орэд цlыкlуи къыфэсэlо,
Сlорэр зэкlэ къыгурэlо.
Сшынахьыкlэу
сабый дышъэм
Ыlэ фыжьхэр
къысфещэи.
Боу сигуапэ
зегъэчанышъ —
Батыр шlыкlэу
зызэклещы.
Нани гушlоу
ащ фэхъохъу:
— Щиз хахъу, щиз
хахъу сикlэлэхъу!

Къэхъурэ сабый пэпчъ инышхо ыкlи цlыфы хъуныр арыба апэрэр! Къэгъагъэр псы кlакlэзэ къагъэкlы, цlыкlур, сабыир гущыlэ-гъэсэпэтхыдэкlэ апlу.

Ямыгъаlоба, Мос,
Кlэлэ хьарам.
Сыдкlи ушъхьамыс
Мы уисэлам. — Къыщеlо усэу **«Мосэ исэлам»,** ушъый кlэкlхэу, ау мэкъэ шъабэкlэ къыпхахьэу сатыр пэпчъ гъэпсыгъэ. **«Нэнэжъ есэгъаджэ»** зыфиlорэри сабый гъэпсыкlэшlыкlэр къыриlотыкlэу, уанэlу къыригъэуцоу гъэпсыгъэ.

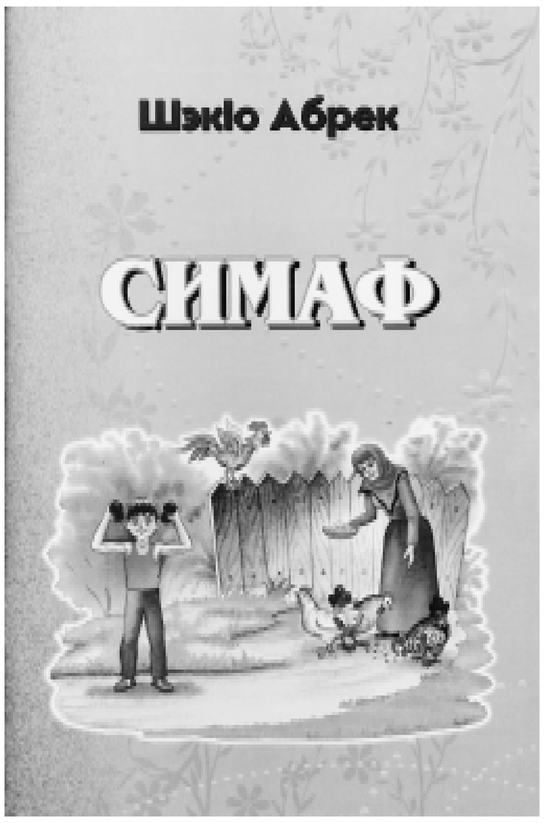

«Къэбзэтхэн», «Бырауты», нэмыкlхэри. **«Сурэт сэшlы»** зыфиlорэ усэр сабыим ыгу щыхъэрэ-щышlэрэм итхыпхъэ дэд, къешlэкlыгъэ дунаир зэрэрилъэгъукlэу, зэрэзэхишlэрэм ишыхьат:

Пшlым нэс къэсэлъытэ,
Сурэт сэшlы, сэтхэ.
Пхъапэхэр къэсэштэ —
Хэсэлъхьэ, хэсэхы.
Сэ къысатрэр зэкlэ
Нэнэжъ есэгъашlэ.
Сыкъызэухъукокlэ,
Къысиlожьзэ ешlы.
Нэнэжъ есэгъаджэ,
Нэнэжъ сырегъаджэ.

Нахьыжъхэр уиlэхэмэ узэрэмынэтlупцlэщтыр, ахэм анаlэ лъэшэу къызэрэптетыщтым, lушы узэрашlырэм, цlыфыгъэр къызэрэпхагуащэрэм ехьылlагъэх Абрек иусэхэу **«Тэтэжъ ичъыг», «Тэтэжъ ихьакlэщ», «Нанэ чэмыр къещы», «Сыжъыртэдж», «Шыпхъуи сыфай, шынахьыкlи сыфай!»,**

Къэлэм гъэлэ
зэщымыщхэм
Сурэт цlыкlухэр арысшlы.
Шъо дэхабзэу а сыгу
щыщхэм
Чlыгуи, уашъуи закъыхашlэ.

Огур нэшlукlэ
сэ къысэплъы,
Жъуагъохэр жъыоу
ащ щэшып.
Мыlэрысэр нэгушъхьаплъы,
Цумпэ плъыжьыр
шъоу lэбжыб.
(н.19)

Шэкlо Абрек итхылъыкlэу «Симаф» цlэу зыфишlыгъэр екlоу сурэтхэмкlэ гъэкlэрэкlагъэ, ащкlэ сурэтышlэу А. И. Сергиенкэр егугъугъ. Тхылъ кlышъори шъоджыл уцышъо дах — адыгэ щагу кlоцl теплъэу, нэнэжъыр зипчэгу итэу, кlэлэцlыкlур зыщыгупсэфыр, атакъэр чэушъхьэм къыщыджэу, чэт хъущэр шкъуным ягупэу зыщегугъоу тэлъэгъу. **Арышъ, Абрек итхылъ кlэлэцlыкlухэм, унагъом пlуныгъэр къызэрэщежьэрэм ыкlи ащ елъытыгъэу зэрэлъыкlуатэрэм яхьылlагъ.**

Сабыир, кlэлэцlыкlур инхэм акlырэплъы, ахэм яшхэпс. Арышъ, кlэлэегъаджэм, анахьэу кlоджэ кlэлэегъаджэм, ахэр хэти зыфэди, зэрэхъущти псынкlэу зэхеугуфыкlых. Ны-тыхэмрэ еджапlэмрэ аlэ зэкlэдзагъэу lоф зэдашlэным джарыба уасэ къезытырэр.

Кlэлэцlыкlум идунэееплъыкlэ къыгъотынымкlэ, нахь шlэныгъэхэр къыlэкlэхьанымкlэ, ынэ зыдаплъи, ыгу зэхишlи, ытхьакlумэ гущыlэр зэрихьи мэхьанэ яl. Къешlэкlыгъэ дунаир сабыим шlу егъэлъэгъугъэныр — пlуныгъэм изы lахь ин: «Огум сеплъэ» зыфиlорэ шъхьэм ыкlи «Бзыухэр синыбджэгъух» зыфиlохэрэм Шэкlо Абрек ушъый ыкlи гъэсэпэтхыдабэ ахигощагъ. Зэмкlэ дунаим идэхагъэ авторым нэм къыкlегъэуцо, ащ къыщымыуцоу, плъэгъурэм ишlуагъи ащыкlегъэтхы.

Псынэкlэчъ

lофхэр тиlэу
шъофым тихьэмэ,
Псынэкlэчъым
«Къеблагъ!» еlо.
Псы тыфаеу ащ тыlухьэмэ,
Жъгъын-жъгъычэу
орэд къеlо.
Къаргъо, lашlу
псынэкlэчъым ипс —
Псэпашl, тегъэучъыlатэ.
Тпкъынэ-лынэ рычъэрэ
нэфыпс,
Зыlуфэрэм ыгу еlаты.

Ылъэгъухэрэм, нафэба, кlэлэцlыкlур агъэгупшысэ: **«Сэгъэшlагъо»** зыфиlорэ усэм къыщеlо:

Сэгъэшlагъо, тичlыопс —
Зыкъызэблехъу мафэ къэс.
Лэгъупкъопсым сыдэплъые,
Сэlо: «шъэф дэд тидунае!»

Тыгъи, мази, къэкlырэ чъыг лъэпкъи, илъэсым иуахътэхэми афэусэ Шэкlо Абрек, джащ фэдэу щагубзыухэр ыкlи къолэбзыухэр къетхыхьэх. Усэ пэпчъ сабыимкlэ зы гъэшlэгъон горэ хэлъ, бзэ къабзэкlэ тхыгъэ, адыгабзэр дахэу ащэlорышlэ.

Илъэсыбэрэ кlэлэегъэджэ сэнэхьатыр щытхъу хэлъэу зыгъэцэкlэгъэ Абрек игуапэу усэкlэ кlэлэцlыкlухэм адэгущыlэ, афэгумэкlы, адыгабзэр аlуелъхьэ зэрилъэкlэу ыкlи гъэсэпэтхыдэ ахелъхьэ.

Цlыф дахэ пстэури хъуным кlэхъопсэу усаклор афэтхэ. «Симаф» цlэу зиlэ тхылъыкlэр кlэлэцlыкlу lыгъыпlэхэм ыкlи ублэпlэ классхэм lоф ащызышlэхэрэм ыкlи ахэм ащеджэрэ кlэлэцlыкlухэм атегъэпсыхьагъ. Мы тхылъыкlэм нэмыкlхэри иlэх Абрек: **«Тэтэжъ иш», «Тыгъэнур»,** ахэр зэкlэ адыгэ лъэпкъ пlуныгъэр гъэлъэшыгъэным фэгъэзагъэх, сабыйхэмкlэ гурылlогъошlух, зэгъэшlэгъошlух.

Джащ пае, кlэлэцlыкlухэр, егъэджакlохэр ыкlи ны-тыхэр! Тышъоджэ, нахь чаныгъэ шъухэлъэу, адыгабзэкlэ къыдэкlырэ тхылъхэм шъуяджэнэу, ахэр жъугъэфедэнхэу ыкlи шъуишlошlхэр ахэмкlэ тэжъугъэшlэнэу, ахэмкlэ lофтхьабзэхэр зэхэшъущэнхэу, шъуатегущыlэнэу, авторыр ыкlи журналистхэр ахэжъугъэлэжьэнхэу. Гъогумаф! — шъотэlо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтым итыр: **тхылъым ыкlышъо итеплъ.**

Яфитыныгъэхэр къаухъумэх

Зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэм ыкlи ныбжьыкlэхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр гъэцэкlагъэ хъунхэм лъыплъэгъэнымкlэ Адыгэ Республикэм ипрокурор иlэпыlэгъоу Елена Алексейцевам иапэрэ пресс-конференцие джырэблагъэ щыlагъ.

Е. Алексейцевар мы илъэсым имэкъуогъу мазэ къыщегъэжьагъэу мы lэнатlэм lут. Зыныбжь имыкъугъэхэм ыкlи ныбжьыкlэхэм яlофыгъохэм апылъ, ахэм яфитыныгъэхэр ыкlи яшlоигъоныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр непэ lофыгъо шъхьаlэу зэрэщытыр къыгурыlоэ, ипшъэрылъхэм яэшlохын дэлажьэ.

2013-рэ илъэсэу икlыгъэм изэфэхьысыжьхэр къышlыхьэзэ, А. Алексейцевам къызэриlуагъэмкlэ, кlэлэцlыкlу ибэхэм ыкlи зянэ-зятэхэр зышъхьащымытыжьхэм псэупlэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкlэ хэбзэгъэуцугъэу щыlэр аукъуагъэу хъугъэ-шlагъэ 100 фэдиз прокуратурэм къыхигъэщыгъ. Мыщ фэгъэхьыгъэу мыдэныгъэ 28-рэ атхыгъ, дэо тхылъ 61-рэ хьыкумым агъэхьыгъ. Хьыкумыр дэо тхылъ пэпчъ хэплъагъ ыкlи узыгъэрэзэн джэуапхэр аритыжьыгъэх. Ащ ышlыгъэу унашъом къыдыхэлъытагъэу 2013-рэ илъэсым къыкlоцl кlэлэцlыкlу ибэхэм ыкlи зянэ-зятэхэр зышъхьащымытыжь нэбгыри 108-мэ псэупlэ чlыпlэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкlэ социальнэ lэпыlэгъу аратыгъ. Къэlогъэн фае, ыпшъэкlэ зигугъу къэтшlыгъэ категорием хэхьэрэ кlэлэцlыкlухэм псэупlэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкlэ хэбзэгъэуцугъэу щыlэм зэхъокlыныгъэхэр зэрэфашlыгъэр. Унэшъуакlэу щыlэм къызэрэдилъытэрэмкlэ, кlэлэцlыкlу ибэхэр ыкlи зянэ-зятэхэр зышъхьащымытыжь кlэлэцlыкlухэр зыщыпсэурэ чlыпlэм епхыгъэу хэушъхьэфыкlыгъэ псэупlэ фондым зэтыгъоу псэупlэ чlыпlэхэр къащыритынхэ фае. Хэушъхьэфыкlыгъэ псэупlэ фондыр зэхэщэгъэнымкlэ ыкlи ыпшъэкlэ зигугъу къэтшlыгъэ купым хэхьэрэ кlэлэцlыкlухэм псэупlэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкlэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хэбзэгъэуцу ыкlи игъэцэкlэкlо къулыкъухэм яуполномоченнэр Адыгэ Республикэм псэолъэшlынымкlэ, транспортымкlэ, унэ-коммунальнэ ыкlи гъогу хъызмэтхэмкlэ и Министерствэ ары. АР-м гъэсэныгъэмрэ шlэныгъэмрэкlэ и Министерствэ къызэриlуагъэмкlэ, непэрэ мафэм ехъулlэу кlэлэцlыкlу 522-мэ псэупlэ чlыпlэхэр ящыкlагъэхэу хэушъхьэфыкlыгъэ псэупlэ фондым исписке хатхагъэх. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 244-мэ мы уахътэм ехъулlэу псэупlэхэр ящыкlагъэх, ау ар джыри афагъэцэкlагъэп. Мы купым хэхьэрэ кlэлэцlыкlухэм апае 2013 — 2016-рэ илъэсхэм ателъытэгъэ программэу аштагъэм сомэ миллион 540-м ехъу къыдыхэлъытагъ. Ащ щыщэу сомэ миллион 518-м ехъур республикэ бюджетым къытlупщынэу щыт.

Джащ фэдэу Елена Алексейцевам зигугъу къышlыгъэ лъэныкъохэм ащыщ кlэлэцlыкlу lыгъыпlэхэм япчъагъэ зэримыкъурэм къыхэкlэу гумэкlыгъохэр зэрэщыlэхэр. Ащ къызэриlуагъэмкlэ, непэрэ мафэм ехъулlэу республикэм икlэлэцlыкlу lыгъыпlэхэм ячэзыу нэбгырэ мини 10-м ехъу хэт. Прокуратурэм уплъэкlунэу ышlыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкlэ, кlэлэцlыкlу lыгъыпlэхэм чlыпlэхэр зэрафимыкъухэрэр ыкlи хэбзэгъэуцугъэу щыlэр аукъозэ, lыгъыпlэм сабыеу чlэсын фаем нахьыбэ зэрэщаlыгъырэр, щынэгъончъэным ылъэныкъокlэ мэшlогъэкlосэ ыкlи санитарнэ шапхъэхэр зэраукъохэрэр гумэкlыгъо шъхьаlэу къэуцухэрэм ащыщ. Шапхъэу щыlэхэр аукъуагъэхэу 2012 — 2013-рэ илъэсхэм lофыгъо 14-мэ ахэплъагъэх, нэбгырэ 22-мэ тазырхэр арагъэтыгъэх, нэбгыри 6-мэ административнэ пшъэдэкlыжь арагъэхьыгъ.

lофшlэным ылъэныкъокlэ зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэм фитыныгъэу яlэхэм АР-м ипрокуратурэ лъэшэу ынаlэ атет. Уплъэкlунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкlэ, lофшlэн языгъэгъотырэ пащэхэм зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэм яфитыныгъэхэр бэрэ аукъоэу къыхагъэщы. Гущыlэм пае, илъэс 14 зыныбжь кlэлэцlыкlухэм lофшlэным пылъ зэзэгъыныгъэхэр адамышlыгъэхэу lофшlапlэхэм аштэх. УФ-м lофшlэнымкlэ и Кодекс къыдыхэлъытэгъэ унашъор щагъэзыезэ, медицинэ уплъэкlунхэр арамыгъэкlугъэхэу къыхагъэщы. Ащ нэмыкlэу шапхъэу щыlэхэмкlэ, зыныбжь имыкъугъэхэм сыхьати 7-м шlомыкlэу lоф ашlэн фаемэ, сыхьат 14-рэ зыгъэлажьэхэрэр ахэтых. Прокуратурэм иlофышlэхэм хэукъоныгъэу къыхагъэщыгъэхэмкlэ lоф 13 фэдиз къызэlуахыгъ, пэщэ lэнатlэ зыlыгъ нэбгыри 9-мэ административнэ пшъэдэкlыжьхэр арагъэхьыгъэх.

КlАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зэращаратырэм ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2013-рэ илъэсым шэкlогъум и 13-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зэращаратырэм ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зэращаратырэм ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2001, N 2; 2003, N 2; 2010, N 2; 2012, N 4) мы къыкlэлъыкlорэ зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэу:

1) а 1-рэ ыкlи я 2-рэ статьяхэр мыщ тетэу тхыгъэнхэу:

«А 1-рэ статьяр. Мы Законым къыщытыгъэ мэхьэнэ шъхьаlэхэр

1. Федеральнэ законэу N 178-р зытетэу «Къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъум ехьылlагъ» зыфиlоу 1999-рэ илъэсым бэдзэогъум и 17-м къыдэкlыгъэм къыщытыгъэ мэхьанэхэр яlэхэу мы Законым къэlуакlэхэр щыгъэфедагъэ хъугъэх.

2. «Гъот макlэ зиlэ унагъор е зизакъоу псэурэ, гъот макlэ зиlэ цlыфыр» зытlокlэ къикlырэр урыпсэуныымкlэ анахь ахъщэ макlэу Адыгэ Республикэм щагъэнэфагъэм лъыкlэмыхьэу цlыфым ихахъо щыт зыхъукlэ ары.

Я 2-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэу къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъум фэгъэхьыгъэр

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэу къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъум фэгъэхьыгъэм ылъапсэхэр Урысые Федерацием и Конституцие, Федеральнэ законыр, Федеральнэ законэу N 134-р зытетэу «Урысые Федерацием урыпсэунымкlэ анахь ахъщэ макlэу щагъэнэфагъэм ехьылlагъ» зыфиlорэр, нэмыкl федеральнэ законхэр ары. Урысые Федерацием ишэпхъэ хэбзэ актхэр арых ыкlи хэбзэгъэуцугъэм къыхиубытэхэрэр Адыгэ Республикэм и Конституцие, мы Законыр, Адыгэ Республикэм и Законэу N 119-р зытетэу «Адыгэ Республикэм урыпсэунымкlэ анахь ахъщэ макlэу щагъэнэфагъэм ехьылlагъ» зыфиlоу 1999-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 5-м къыдэкlыгъэр, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм инэмыкl законхэр ыкlи шэпхъэ хэбзэ актхэр арых;

2) я 3-рэ статьям ия 2-рэ Iахь:

а) а 1-рэ пунктым хэт гущыlэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэкlэкlо хабзэ икъулыкъухэр» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкlэкlо къулыкъухэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 2-рэ пунктым хэт гущыlэхэу «гухэлъ гъэнэфагъэ зиlэ республикэ программэхэр» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

3) я 7-рэ статьям:

а) статьям ыцlэ къыхэфэрэ гущыlэхэу «гъот макlэ зиlэхэр» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «зихахъо макlэхэр» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

б) а 1-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «пэублэ классхэр» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ «ублэпlэ еджапlэхэм» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

в) я 2-рэ Iахьэм хэт гущыlэу «ышъхьагъыкlэ» зыфиlохэрэм гущыlэхэу «мы статьям иа 1-рэ Iахь» зыфиlохэрэр къыхэгъэхъогъэнхэу;

4) я 9-рэ статьям:

а) а 1-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икъэкlуапlэхэм къахагъэкlызэ» зыфиlохэрэр хэгъэкlыгъэнхэу;

б) я 2-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур» зыфиlохэрэм гущыlэхэу «социальнэ зэзэгъыныгъэу зэдашlырэм тетэу» зыфиlохэрэр къакlэлъыгъэкlогъэнхэу;

в) я 2^{1}-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъур» зыфиlорэм ауж гущыlэхэу «лъэlу тхылъыр къэзытыгъэр зыщыпсэурэ чlыпlэм елъытыгъэу» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

г) я 2^{3}-рэ Iахьэм хэт гущыlэу «къулыкъур» зыфиlорэм ычlыпlэкlэ «къулыкъухэр» зыфиlорэр тхыгъэнэу;

д) я 3-рэ Iахьэм иа 1-рэ гущыlэухыгъэ хэт гущыlэхэу «къулыкъум Iэкlагъахьэ» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ гущыlэхэу «къулыкъухэм аlэкlегъахьэ» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

5) мыщ фэдэ къэlуакlэ зиlэ я 9^{1}-рэ статьякlэр хэгъэхъогъэнэу:

«Я 9^{1}-рэ статьяр. Социальнэ зэзэгъыныгъэм тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур

1. Социальнэ зэзэгъыныгъэм тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур гъот макlэ зиlэ унагъом е гъот макlэ зиlэ цlыфэу зизакъоу псэурэм, джащ фэдэу Федеральнэ законым къызэрэдилъытэрэ шlыкlэм тетэу нэмыкl цlыфхэм аlэкlагъахьэ. Ау мыщ дэжьым къэlогъэн фае урыпсэунымкlэ анахь ахъщэ макlэу агъэнэфагъэм нахьи нахь мэкlэжьэу гурыт хахъоу къыраджагъэр щытын зэрэфаер.

2. Социальнэ зэзэгъыныгъэм тетэу аратырэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зыфэдизыр, ар зэраlэкlагъахьэрэ ыкlи зэрагъэнэфэрэ шlыкlэхэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет еухэсых.

3. Цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъухэм ащ фэдэ Iэпыlэгъур цlыфхэм аратын зыхъукlэ, гъусэныгъэ адырял цlыфхэм Iофшlэн ягъэгъотыгъэным епхыгъэ къулыкъухэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкlэкlо къулыкъухэм ыкlи чlыпlэ зыгъэlорышlэжьыным икъулыкъухэм. Социальнэ лъэныкъомкlэ программэм къыдилъытэрэ Iофтхьабзэхэм яльытыгъэу джащ фэдэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур аlэкlагъахьэ.

4. Мэзищым къыщегъэжьагъэу илъэсым нэс ащ фэдэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур аратын алъэкlыщт. Ау Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ушъхьагъу щыlэу зигъэунэфыкlэ, цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъум а пlалъэр лъигъэкlотэн ылъэкlыщт.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкlэкlо къулыкъу къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зэраlэкlагъэхьащт шlыкlэр егъэнафэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ыухэсыгъэ шlыкlэм тетэу.»;

6) я 12-рэ статьям:

а) я 2-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкlэ къулыкъум» зыфиlохэрэм ауж гущыlэхэу «къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зыгъэнэфагъэм» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

б) мыщ фэдэ къэlуакlэ зиlэ я 2^{1}-рэ Iахьакlэр хэгъэхъогъэнэу:

«2^{1}. Цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъухэм ащ фэдэ къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зэпагъэун алъэкlыщт, ау ащкlэ Iэубытыпlэ хъурэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ыухэсыгъэ лъэныкъохэр Iэпыlэгъур зэраты хабзэм ымыгъэцэкlагъэхэ зыхъукlэ ары.»;

г) я 3-рэ Iахьэм хэт гущыlэхэу «Адыгэ Республикэм ис цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъухэр» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ гущыlэхэу «къэралыгъо социальнэ Iэпыlэгъур зыгъэнэфэгъэ къулыкъоу цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм фэгъэзагъэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

7) я 14-рэ статьям ия 2-рэ Iахь кlуачlэ имылэжьэу лъытэгъэнэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кlуачlэ иlэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфипшl зытешlэкlэ мы Законым кlуачlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэ ипшъэрылъхэр зыгъэцакlэу КЪУМПIЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
шэкlогъум и 26-рэ, 2013-рэ илъэс
N 249

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкlэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо граждан къулыкъушlэхэм пшъэрылъхэу яlэхэр зэрагъэцакlэхэрэм иуплъэкlун фэгъэхьыгъэ комиссиеу зэхащагъэм ехьылlэгъэ Положениер ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 79-р зытетэу «Урысые Федерацием икъэралыгъо граждан къулыкъу ехьылlагъ» зыфиlоу 2004-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м къыдэкlыгъэм, федеральнэ законэу N 273-р зытетэу 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м аштагъэм — «Къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм ыкlи джащ фэдэу Урысые Федерацием и Президент и Указэу N 821-р зытетэу «Къэралыгъо граждан къулыкъушlэхэм пшъэрылъхэу яlэхэр зэрагъэцакlэхэрэм иуплъэкlун фэгъэхьыгъэ комиссиеу зэхащагъэм ехьылlэгъэ Положениер ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиlохэрэм атегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшы:**

1. Мы къыкlэлъыкlохэрэр ухэсыгъэнхэу: 1.1. Къэралыгъо граждан къулыкъушlэхэм пшъэрылъхэу яlэхэр зэрагъэцакlэхэрэм иуплъэкlун фэгъэхьыгъэ комиссиеу зэхащагъэм ехьылlэгъэ Положениер гуадзэу N 1-м диштэу.

1.2. Къэралыгъо граждан къулыкъушlэхэм пшъэрылъхэу яlэхэр зэрагъэцакlэхэрэм иуплъэкlун фэгъэхьыгъэ комиссиеу зэхащагъэм хэтыщтхэр гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкlэ и Министерствэ и Унашъоу N 854-р зытетэу 2013-рэ илъэсым Iоныгъом и 18-м аштагъэм кlуачlэ имылэжьэу лъытэгъэнэу.

3. Мы унашъом игъэцэкlэн зэрэкlорэм иуплъэкlун Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкlэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Г.Н. Савенковар фэгъэзэгъэнэу.

Министрэу МЭРЭТЫКЪО Рустем

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 4, 2013-рэ илъэс
N 1165

Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иунашъоу «Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ дэжь Общественнэ совет щызэхэщэгъэным ехьылlагъ» зыфиlоу N 134-р зытетэу 2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м къыдэкlыгъэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэ и Указэу N 144-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкlэкlо къулыкъухэм адэжь общественнэ советхэр щызэхэщэгъэнхэм ехьылlагъ» зыфиlоу 2013-рэ илъэсым шэкlогъум и 7-м къыдэкlыгъэм тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иунашъоу «Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ дэжь Общественнэ совет щызэхэщэгъэным ехьылlагъ» зыфиlоу N 134-р зытетэу 2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м къыдэкlыгъэм мыщ фэдэ зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэу:

1) унашъом игуадзэу N 1-р зэхъокlыныгъэ зыфашlырэ унашъом игуадзэ диштэу шlыгъэнэу;

2) Адыгэ Республикэм Iофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ дэжь Общественнэ советэу щызэхэщагъэм Къонэ Юрий Аскэр ыкъор — мы Министерствэм социальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэнкlэ къепхыгъэ учреждениехэм афэгъэзэгъэ отделым иэксперт шъхьаlэ хэгъэкlыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм унашъом зыкlатхэхэрэ ужым къыкlэлъыкlорэ мэфитфым къыкlоцl:

— мы унашъор Министерствэм исайт, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкlэкlо къулыкъухэм я Интернет-сайт къырагъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкlырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм къыхаутыным пае аlэкlигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор УФ-м юстициемкlэ и Министерствэ и Гъэlорышlапlэу Адыгэ Республикэм щыlэм фигъэхьынэу.

3. Официальнэу зыкlэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кlуачlэ иlэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт.

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 6,
2013-рэ илъэс
N 238

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ и Административнэ регламентэу «Мэзхэр агъэфедэнхэмкIэ проектхэр къэралыгъо ушэтын шIыгъэнхэр» зыфиIорэр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Урысые Федерацием мэзхэмкIэ и Кодекс ия 83-рэ статья тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ и Административнэ регламентэу «Мэзхэр агъэфедэнхэмкIэ проектхэр къэралыгъо ушэтын шIыгъэнхэр» зыфиIорэр ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 9, 2013-рэ илъэс
N 147

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указэу N 5-р зытетэу «Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ къэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкIэнкIэ иадминистративнэ регламентхэр ухэсыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIоу 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм и 22-м къыдэкIыгъэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием гражданхэм къарагъэхьырэ тхылъхэм зэрахаплъэхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIоу 2006-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 2-м къыдэкIыгъэм диштэным пае **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указэу N 5-р зытетэу «Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ къэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкIэнкIэ иадминистративнэ регламентхэр ухэсыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIоу 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм и 22-м къыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 1, 10) мы къыкIэлъыкIорэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) гуадзэу N 1-м иразделэу V-м:

а) ия 5-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«5. ЗыгорэкIэ тхьаусыхэ тхылъыр къэзгъэхьыгъэм ылъэкъуацIэ е почтэ адресэу джэуап ратыжьын хъумэ агъэфедэщтыр къымыгъэхьыгъэ хъумэ, тхьаусыхэ тхылъымкIэ джэуап фарагъэхьыжьырэп. ЗыгорэкIэ бзэджэшIагъэу агъэхьазырырэм, зэрахьэрэм е зэрахьагъэм афэгъэхьыгъэ къэбар тхылъым ит зыхъукIэ, ащ фэдэ Iофхэм афэгъэзэгъэ къэралыгъо къулыкъум тхьаусыхэ тхылъыр IэкIагъахьэ.»;

б) я 8-рэ пунктым хэт гущыIэу «бэрэ» зыфиIорэм ычIыпIэкIэ «заулэрэ» зыфиIорэр тхыгъэнэу;

2) гуадзэу N 2-м ия V-рэ раздел:

а) ия 5-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«5. ЗыгорэкIэ тхьаусыхэ тхылъыр къэзыгъэхьыгъэм ылъэкъуацIэ е почтэ адресэу джэуап ратыжьын хъумэ агъэфедэщтыр къаримыгъэхьыгъэ хъумэ, тхьаусыхэ тхылъымкIэ джэуап фырагъэхьыжьырэп. ЗыгорэкIэ бзэджэшIагъэу агъэхьазырырэм, зэрахьэрэм е зэрахьагъэм афэгъэхьыгъэ къэбар тхылъым ит зыхъукIэ, ащ фэдэ Iофхэм афэгъэзэгъэ къэралыгъо къулыкъум тхьаусыхэ тхылъыр IэкIагъахьэ.»;

б) я 8-рэ пунктым хэт гущыIэу «бэрэ» зыфиIорэм ычIыпIэкIэ «заулэрэ» зыфиIорэр тхыгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 13,
2013-рэ илъэс
N 154

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Сабыибэ зэрыс унагъохэм транспортым рызекIонхэмкIэ тхылъхэр зэраратыхэрэм ехьылIагъ» зыфиIорэр ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэм язэхэщэн ехьылIагъ» зыфиIорэм тегъэпсыхьагъэу, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэр къэралыгъо хабзэм игъэцэкIэкIо къулыкъухэм зэрэзэхагъэуцохэрэм ыкIи зэраухэсхэрэм яхьылIагъ» зыфиIорэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Сабыибэ зэрыс унагъохэм транспортым рызекIонхэмкIэ тхылъхэр зэраратыхэрэм ехьылIагъ» зыфиIорэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. IофшIэнымрэ социальнэ ухъумэныгъэмрэ ячIыпIэ къулыкъухэм япащэхэм Административнэ регламентым диштэу зигугъу къэтшIыгъэ тхылъхэр аIэкIагъэхьанхэм ынаIэ тырагъэтынэу.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэр зыщызэшIуахыхэрэ Гупчэр» зыфиIорэм идиректор къэралыгъо фэIо-фашIэр тэрэзэу зэшIуахыным ынаIэ тыригъэтынэу.

4. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор ригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакциехэм, мазэм зэ къыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIохэрэм къыхаутыным пае аIэкIигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм фыригъэхьынэу.

5. Министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевым унашъом игъэцэкIэн зэрэкIорэм лъыплъэнэу пшъэрылъ фэшIыгъэнэу.

6. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт
къ. Мыекъуапэ,
шэкIогъум и 12, 2013-рэ илъэс
N 269

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иучреждениехэу цIыф куп гъэнэфагъэхэм яфэIо-фашIэхэм афэгъэзагъэхэм ыкIи аптекэ организациехэу Iэзэгъу уцхэр ахэм аIэкIэзыгъахьэхэрэм азыфагу илъ зэпхыныгъэхэм яхьылIагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 173-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыфхэм ащыщхэм ыпкIэ хэмылъэу Iэзэгъу уцхэр ыкIи медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэр аIэкIэгъэхьэгъэнхэмкIэ, джащ фэдэу гъомылэпхъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымкIэ Iофтхьабзэ заулэхэм яхьылIагъ» зыфиIоу 2013-рэ илъэсым шышъхьэIум и 2-м къыдэкIыгъэм игуадзэу N 1-м ия 3-рэ пункт ия 2-рэ подпункт гъэцэкIагъэ хъуным пае **унашъо сэшIы:**

1. Мы къыкIэлъыкIохэрэр ухэсыгъэнхэу:

1.1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иучреждениехэу цIыф куп гъэнэфагъэхэм яфэIо-фашIэхэм афэгъэзагъэхэм ыкIи аптекэ организациехэу Iэзэгъу уцхэр ахэм аIэкIэзыгъахьэхэрэм азыфагу илъ зэпхыныгъэхэр зэрагъэпсыгъэщтхэр.

1.2. КIэлэцIыкIухэу зыныбжь илъэсищым шIомыкIыгъэхэу ыкIи илъэсихым нэсыгъэхэу сабыибэ зэрыс унагъохэм ащыпсэухэрэм, уз гъэнэфагъэхэр зиIэхэм, джащ фэдэу ныбжьэу яIэм елъытыгъэу пенсием кIуагъэхэм зыгъэшхэн зимыIэжьэу къэнагъэхэм (урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэу республикэм щагъэнэфагъэм шIомыкIэу къызэратыхэрэм Iэзэгъу уцхэр ыкIи медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэр псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм зэраIэкIагъахьэхэрэм ехьылIэгъэ отчетым гъэпсыкIэу иIэщтыр гуадзэу N 2-м диштэу.

1.3. КIэлэцIыкIухэу зыныбжь илъэсищым шIомыкIыгъэхэу ыкIи илъэсихым нэсыгъэхэу сабыибэ зэрыс унагъохэм ащыпсэухэрэм, уз гъэнэфагъэхэр зиIэхэм, джащ фэдэу пенсионерхэу ныбжьэу яIэм елъытыгъэу пенсием кIуагъэхэм е зыгъэшхэн зимыIэжьэу къэнагъэхэм (урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэу республикэм щагъэнэфагъэм шIомыкIэу къызэратыхэрэм) Iэзэгъу уцхэр ыкIи медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэр псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм зэраIэкIагъахьэхэрэм ехьылIэгъэ отчет зэхэубытагъэм гъэпсыкIэу иIэщтыр гуадзэу N 3-м диштэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениехэм яврач шъхьаIэхэм, аптекэ организациехэу медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэр ыкIи Iэзэгъу уцхэр аIэкIэзыгъахьэхэрэм яIэшъхьэтетхэм ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ зэдэлэжьэныгъэ шIыкIэр щыIэныгъэм гъэцэкIагъэ щыхъуным анаIэ тырагъэтынэу ыкIи ащ диштэу япшъэрылъхэр агъэцэкIэнхэу.

3. Псауныгъэм икъэухъумэнкIэ министерствэм Iэзэгъу уцхэр аIэкIэгъэхьэгъэнхэмкIэ иотдел ипащэу Т. Г. Полянскаям:

3.1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иучреждениехэм кварталым зэ зэхагъэуцорэ отчетхэр гуадзэу N 3-м диштэу отчет зыщашIыщт кварталым ыпэрэ мазэм ия 15-рэ мафэ шIуимыкIэу ыгъэхьазырынхэу.

3.2. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыфхэм ащыщ куп гъэнэфагъэхэм амбулаторнэу яIазэхэ зыхъукIэ Iэзэгъу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэмрэ игъом зэраIэкIагъахьэхэрэм фэгъэхьыгъэ отчетхэм атегъэпсыхьагъэу Iофыр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэр зэхифынэу ыкIи нахьышIоу Iофтхьабзэхэр зехьэгъэнхэмкIэ игъоу ылъэгъухэрэр къыIонхэу.

4. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ цIыфхэм Iэзэн-профилактикэ IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ иотдел ипащэу М.Д. Зезэрэхьэм мы къыкIэлъыкIохэрэр зэшIуихынхэу:

— Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыф куп гъэнэфагъэхэм амбулаторнэу яIазэхэ зыхъукIэ Iэзэгъу уцэу ящыкIагъэхэмрэ медицинэ мэхьанэ зиIэ пкъыгъохэмрэ зэраIэкIагъахьэхэрэм ыкIи ахэм языгъэтгъунэ лъифынэу;

— Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыф куп гъэнэфагъэхэм Iэзэгъу уцхэр аIэкIэгъэхьэгъэнхэм пае рецептхэу къафыратхыкIыхэрэмкIэ лъапсэу щыIэхэр ыгъэунэфынхэу.

5. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ план-экономикэ хэхъоныгъэмкIэ иотдел ипащэу Г.И. Дудкинам къэралыгъо бюджет учреждениехэм къатырэ бюджет заявкэхэм атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ бюджет заявкэхэр ыкIи нэмыкI тын гъэнэфагъэхэр IэкIигъэхьанхэу.

6. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иминистрэ игуадзэу Н.С. Чэужъым мы унашъом игъэцэкIэн зэрэкIорэм иуплъэкIун пшъэрылъ фэшIыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иминистрэу МЭРЭТЫКЪО Рустем
къ. Мыекъуапэ,
Iоныгъом и 23-рэ, 2013-рэ илъэс
N 866

Адыгэ поэзием инепэрэ лъапсэхэр

ЩЭШIЭ Казбек

(КъызыкIэлъыкIорэр тыгъэгъазэм и 24-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Джаущтэу поэтессэм ежьырырэ фэшъхьаф цIыфхэу ыгукIэ пэблагъэхэмрэ апае щымыIэ унэ ыгъэпсыгъ, илъэс пчъэгъабэм къыкIоцI ащ гъогу къинэу ыкIугъэхэм ар ащ фащагъэп: ***«Къыддэмыхъугъэм ияжьэ жьым Iорышlаеу къелъэсы, лъэс-лъэбыIоу ткIун фэегъэ гъогур дгъэпцIагъэ, нэмыкI лъагъоу етщэжьагъэр хымагъэ... МэшIо джэгум ыгупчэ кIэпсэрышъоу тыкъщышъуагъ, зичэзыур мыпцIымамэу хэпкIагъ»*** *(н. 14).* Зэрэшъулъэгъоу, ар зыфэдэр непэрэ общественнэ гъэпсыкIэр ары, ауми, къыфэдгъэзэжьынщэ афишIыными ар фаеп ыкIи изакъоу пчэгум къинэгъэ ыпсэ зыпашъхьэ зыридзэрэр гъунэнчъэ кIуачIэмрэ зыфэдэр зэбгъэшIэн умылъэкIыщт дунэе гъэпсыкIэмрэ ары ныIэп.

Иакъыли ыпси IэкIыб кIуачIэхэмрэ зыщымыгъуазэхэ дунайхэмрэ зэгъэшIэгъэнхэмкIэ цIыфым иамалхэр гъунэнчъэхэу зэрэщымытхэм ыкIи зэрэзэкIэIулIагъэхэм ямотивхэр хэпшIыкIэу, нахь Iужъоу зэхэлъхэу хъугъэх, ау цIыф гузэхэшIэлъэшхэмрэ цIыфым игушхуагъэрэ щыкIэгъэнчъэхэу (е мыщыкIэгъэнчъэхэу) щытхэм яхьылIэгъэ ностальгическэ идеехэр философием ылъэныкъокIэ нахь къэлэнлагъэх — ар къыщылъэгъуагъ Хъунэго Саидэ иятIонэрэ тхылъэу ***«Пшъэхъухэр»*** зыфиIорэм. Ащ фэгъэхьыгъэу къатегущыIэгъэн фаеу къытщэхъу стихотворением ипэублэ, авторым ащ шъхьэу фишIыгъэр «бжыхьэ машIу», нэмыкIэу къэпIон зыхъукIэ, аужырэу, зыухэу, зэкIэри зыIузылъэшъон зылъэкIыщтыр ары. Фэшъхьаф стихотворением тыкъеджэ: ***«Инэп чIыгур, ау мэшIошхоу щэсты тигухэлъхэр, тыкъэмыхъузэ зэханэшъ, тымылъэгъузэ мэкIосэжьы»*** *(ардэдэм, н. 14).* Ауми, гумэкIышхом хэфэгъэ поэтессэм игузэхэшIэшхоу ыбгъэгу къыщибыжъутыкIырэм, ащ изэхэшIыкIэу зэбгырышъэшъырэм яджэрпэджэжь мэкъэшхоу чыжьэкIэ къиIукIырэр ащызэхэтхырэп. А гузэхэшIэшхор ежь авторым ыгулъачIэ къыхэнэжьы, изэхэшIыкI икъогъупэ шъэфхэм къаблэмыкIыгъэу къахэнэжьы. Ар зыфэбгъэдэн плъэкIыщтыр кIосэжьырэ пхъэ шIомыкIэу, ау щыIэныгъэм бэу щызыушэтыгъэм игуузхэмрэ игукъаохэмрэ зыщыстынхэ амылъэкIырэр ары: ар цIыфхэм афызэIухыгъ, ау хэти ащ гупсэфыпIэ щигъотын ылъэкIырэп, ар шъхьафит, ау зиIэтынышъ, зыгъэбыбын кIуачIэ зэригъотылIэжьын ылъэкIырэп, ар хэти къыухъумэрэп, ащ пае шхончыщэ пчъагъэ щымыохъухэу ащ тефэ ыкIи ахэр ыпкъышъол къыхэнэх егъэшIэрэу: ***«Непэ симафэ гъожьы, бжыхьэр сфызэкIэкIожьрэп, сисэп сшIошIы, остыгъэ пчыхьэм хэзгъэнэжьырэп, сыфэчэфыжьэп, ошIа, пшахъор ашIуабэу уахътэр рапщыгъ, щыбзэм итэкъуи аIэпычъыгъ, джы дунаир зэлъештэ...»*** *(н. 25).*

Герой бзылъфыгъэм ыгу зыгъэцIыкIурэр гупшысэ къинхэр нэшхъэигъэм ыпкъ къикIыгъэу оIокIэ хэкIыпIэ хъущтэп. Арышъ, поэтессэм мыщ фэдэ исатырэхэр: «Непэрэ мафэр хафэ — бжыхьи къыхэкIы фабэу» къызэрэбгурыIонхэ фаер авторым изэхашIэрэ ыпсэрэ зэкIэ акIуачIэхэр зытыригъэкIодэрэ IэкIоцI къарыум духовнэ Iофэу зэшIуихырэм къыпкъырыкIыгъэхэу ары. ЗэфэгъэкIуатэхэр зэфашIыхэзэ зэзэгъынхэми, ар хэгъэкIи, афызэкIакIозэ, шъхьалъэмыджхэм яхьылIэгъэ стихотворениитIу. ***«Осэпсыцэм»*** къыдэхьагъэм ыцIэр ***«Ари лъэмыджыгъ», «Пшъэхъухэр»*** зыфиIорэм дэтыр — «Лъэмыдж» къодый. Апэрэм герой бзылъфыгъэмрэ ар зытет дунаим щыщхэмрэ щызэгурэIох, гъусэ щызэфэхъух — ***«Нэф къэмышъзэ сигупшысэ зыкъылъфыжьи, жьым хэхьагъ, псыхъом ыпшъэ зырищэкIи, зыкIигъэгъуи дечъэжьагъ», ау ахэм ауж итхэу «нэпкъыхэми IаплI зэращэкIыгъэ».*** Герой бзылъфыгъэм изакъу — зиплъыхьэмэ, елъэгъу яеплъыкIэхэмкIэ гъусэ зэрэзэфэхъугъэхэр. Гупшысэм зызэриушъомбгъурэр хьалэмэт шъыпкъ ыкIи умыгъэшIэгъон плъэкIырэп: апэрэмкIэ, поэтессэм тшIошъ ыгъэхъурэр, сыдэу орэхъу фаеми, лъэмыджхэр зэрэщыIэхэр ыкIи ахэр цIыфхэм зэрящыкIагъэхэр ары: армырмэ, ***«нэпкъ лъэгитIур псым хэхьажьи, IаплIы чъэр зэращэкIыгъ ыкIи ахэр зэкIэ зэгъусэхэу псыорхэм ахэкIодэжьыщтых»,*** псыхъом къыхахъоу, ехьыжьагъэу чъэ зыхъукIэ, ыдырыпэни ылъэкIыщт. Лъэмыджым къыщымыуцоу герой бзылъфыгъэр ежь къэзыухъумэщтыгъэ жъогъо цIыкIухэу нахьыжъхэм ауж къинагъэхэри зыдихьыщтых. Шъыпкъэ, ащ ахэр псым хигъаохи, чIыгум ыкIуачIэ ахилъхьи ытIупщыжьыгъэх. НэмыкIэу къэпIон хъумэ, тхылъеджэм инэрылъэгъоу хъугъэ-шIэгъэ хьалэмэтхэу зыгорэ къэзыгъэнэжьыгъэхэр щызэпэкIэкIых, къагъэнэжьыгъэхэр псыхъор арынкIи мэхъу, жъуагъохэр арынкIи мэхъу, ау анахь тэрэзкIэ енэгуягъор ежь бзылъфыгъэ героир арын фае, сыда пIомэ, а хъугъэ-шIэгъэ гъэшIэгъонхэм яшIуагъэкIэ ар природэм, дунэе гъэпсыгъэм яIофшIэн шъэф хэлэжьэн ылъэкIыгъ.

ЯтIонэрэ стихотворениер зэрэгъэпсыгъэр апэрэм фэдэп: тинэрылъэгъоу щыIэныгъэм щыхъу-щышIэхэрэм нахь яхьщыр — ***«лъэмыдж горэм сытехьагъ»*** (апэрэм къызэрэщиIощтыгъэр ***«лъэмыдж сысрэм сытетыгъ», «нэф къэмышъзэ сигупшысэ зыкъылъфыжьи жьым хэхьагъ, псыхъом ыпшъэ зырищэкIи зыкIигъэгъуи дечъэжьагъ»).*** Псэмрэ дунаимрэ зэрэгъотынхэу хъугъэп, щагъэзыегъэ гупшысэм (псэм) къыгъэзэжьынкIэ фэягъэп, жъогъо цIыкIухэри джащ фэдэу дунаим пэIапчъэхэу къэнагъэх, ащ ыбгъукIэ готхэу, апэрэм къызэрэщиIуатэрэм фэдэу, ***«жъогъо жъыехэр къечъыехых, яжь къэщакIи зэхэсэхы».*** Арышъ, зэкIэ дунаим фыщытыкIэу дыряIагъэр укъуагъэ хъугъэ, хьау, укъуагъэп ари, — а зэпхыныгъэр щыIэгъахэп, зэгорэм щыIэ хъущтыми хэти щыгъуазэп:

ЦIыфхэр
гъашIэм зэлъэхъужьых,
ЗэрэмышIэу
зэблэкIыжьых,
Азфагу дэлъэп
ащ лъэмыдж,
Хьаулыешъ укъямыдж.

(н. 7).

Сыда анахь мэхьанэшхо зиIэ шъыпкъагъэр зыхэлъыр? ЩыIэныгъэ шъыпкъэм икъежьапIэ тыдэ щыIа ыкIи тыдэ щылъыкIуатэра? Ошъогур арэп, космосыри арэп, жъуагъохэмрэ природэмрэ япсалъэхэзэ арэп, псэмрэ акъылымрэ гушIуагъор адагощызэ арына? ГушIуагъор щыIагъ, ау ар адрэ дунэе чыжьэу зылъымыIэсыжьыщтхэр — кIэлэцIыкIугъор ары:

Къамылышъхьэм
мазэр хэсэу,
Жъогъо инхэр
осэу къесхэу,
Къумбылыжъым
удхэр хизэу,
Чэщы кIахьхэр
нарты пшысэу
КъэсэшIэжьы сабыигъор.

(н. 9).

Зэщагъэкъогъэ зэхэшIыкIым насыпэу щыIагъэр зыпкъ ригъэуцожьын ылъэкIыщтэп (е ащ фаеп) ащ игерой бзылъфыгъэм игузэхэшIэ гумэкIхэм ахэкIыжьыгъапэкIэ енэгуягъо, «нэпс лъы гъоткIо гъушъэхэр» лъэужэу къыгъанэхэзэ:

Унэжъ цIыкIоу
Iуахыжьыгъэр,
Сичын цIыкIоу
икIодагъэр,
Мощ фэдизэу
сызщытхъагъэр
Сэпэ Iатэу зэрэщытыр,
Къамылышъхьэм
жъуагъо хэс!
Мазэр гъашIэм чэщыдэс,
Къумбылышхор
раупкIыгъ,
Нарты усэр шэсыжьыгъ,
Пчыхьэ пшысэр
тIэкIэкIыгъ —
ТищыIакIэ псэр хэкIыгъ.
Щагу гъэчъыгъэр
агъэкъабзэ,
Къамылышъхьэм
сырныч хадзэ,
Iугъом уашъор
зэлъеубыты,
Гугъэ къиным
тегъэбыты —
НитIур нэпсым еупIыцIэ,
Тфэмыщэчэу
зытэулъэпцIы,
Гум хэпкIагъэр чыиф ун,
УмыукIыт, узэIумын.

(н. 9).

Гум къыхихыгъэ гъогур игупшысэхэм къагъэнэфагъэм фэд, ахэм алъапсэ нахь пытагъэ. Гукъаор сыд фэдизэу щэчыгъуаеми, ар псэ зыпыт щыIэныгъэкIэ, уахътэу блэкIырэм ичыжьагъэкIэ ушъагъэ хъугъэ. Ау, сыд пшIагъэкIи, а уахътэм укIэхьани, къебгъэгъэзэжьыни плъэкIыщтэп. ШъыпкъэмкIэ, Iофыр зыфэгъэхьыгъэр «етIэф» унэр арэп (гур къэзыIэтырэ хьопсагъохэмрэ гупшысэхэмрэ яхъарзынэщэу ари хъун ылъэкIыщт нахь мышIэми), тэ къатIомэ тшIоигъор зэрагъэгугъэгъэ унэ зэтегъэпсыхьагъэхэмрэ щыIэныгъэм щыгъэпсыгъэ джэнэтхэмрэ герой бзылъфыгъэм насыпи, рэхьатыгъуи къызэрэфамыхьыгъэр — Iофхэр зэрэзэпыфагъэхэр фэшъхьаф шъыпкъ, — ахэр ащкIэ тыгъэм инэбзыйхэри, гум жьы дэзыгъэхьэрэ жьыбгъэ макIэри зылъымыIэсыхэрэ хьапсэу хъугъэх.

Тхылъым къыдэхьэгъэ усэхэм ащыщыбэр шIулъэгъуныгъэм ехьылIагъэх. Ащ дакIоуи — шIулъэгъуныгъэр армырэу, фэшъхьаф зэхашIэ горэу шIулъэгъуныгъэм фэмыгъэхьыгъэнкIи мэхъу. Сыда пIомэ герой бзылъфыгъэм ежь иеу ылъытэрэ чIыпIэ гъунапкъэхэр «къэгъэчъыхьэгъэнхэр» икIасэп, шIулъэгъуныгъэр арымэ, ар зыфаер «нэ нэгъуаджэхэм» защиухъумэныр, изакъоу, хэти къылъымыплъэу къэнэныр ары. Ау мыщ щыплъэгъурэп мамыр зэгурыIоныгъэу жъалымыгъэмрэ шъугъоныгъэмрэ ащыухъумагъэр, сыда пIомэ ежь бзылъфыгъэр ары ныIэп шIу зылъэгъурэр, адрэм (хъулъфыгъэм) фэгъэхьыгъэмэ — ар ащ (бзылъфыгъэм) ищыIэныгъэ къызэрэхафэрэр, мыгъэунэфыгъэ зэфэхьысыжьыгъэ горэу, пцIыусэу, тхьагъэпцIэу, етIани ошIэдэмышIэу ыпашъхьэ ыгу пэмычыжьэу хъулъфыгъэу къыготэу, ренэу къыдыщыIэу, а охътэ дэдэми пэчыжьэу щыIэу, загъорэ зыIугъэкIэгъошIоу ыкIи а охътэ дэдэми мыжъом фэдэу улъыIэсын умылъэкIынэу — гур къыгъэфабэу къыIущхыпцIэу, а охътэ дэдэм шIу ыгу къыфимылъэу, къыдэхьащхы фэдэу къыIуплъэу:

Мафэ къэс сшIэжьыщтыр
сымышIэу
Зэ сигъапцIэмэ —
сигъэпцIымамэу,
Сыдихьыемэ
лъагэу-лъагэу,
Огу къэтабэр къыситмэ
Iысхэу,
Сэщ нахь дахэ
дунаим темытэу
СшIошъ ыгъэхъумэ —
сышIощхэнэу,
Зы чапычи
уасэу симыIэу,
Сшъхьац шIуцIащэу,
нэгушъор кIыфэу,
СыкIосагъэу, сылыеу,
сыткIоу.

(н. 11).

Фэшъхьаф стихотворениеу «ЯмыщыкIэгъэ пшыс» зыфиIорэм:

СикIэсэ закъом
сэ сегъэмысэ,
Сырныч стыгъэу
зыкъегъэгусэ
ПкIэ иIэп, ошIа,
зэдэдгъэшIагъэм,
Остыгъэ нэфым
сызфэогъадэм
Акъыл щымыIэм
ищэбзэ папцIэ
Сынэ къыупIыцIи
сигъэделагъ.
Орзэшъхьэ унэм
исмэ нэбгритIур
Насып ямыIэу
бэмэ къащэхъу,
Ащ къеуцолIагъэм
бэрэ сылъэхъу —
Зэрэуизакъом
сэ сыщегъаIэ,
Узфэе гъусэ
тетэп дунаим,
Сэри — уфаемэ
укъысфэмый,
Сшъхьэ сыфэлъаIо —
зи уерэмый.

(н. 10).

Апэрэ еплъыгъомкIэ, тапашъхьэ итыр «зыгу хагъэкIыгъэ» шъхьэгъэшIожь бзылъфыгъэу, къоджэ Iудзыгъэ горэм щыщ бзылъфыгъэ къызэрыкIуащэу, шIу ылъэгъурэ хъулъфыгъэм зыкъыфимыгъэзэжьымэ, тхьамыкIагъохэр гъунэнчъэу къыфыкъокIынхэкIэ зыгъащтэрэу ары. Ау ащ нахьи нахь къинэу Iофыр зэхэлъ: мызэгъэгум тызэрихьылIагъэр игукъэо-гухэкIхэр къытфизыIотыкIырэ агъэпцIэгъэ бзылъфыгъэп — гузэхэшIэ тхьамыкIагъо къызэхэулIэгъэ бзылъфыгъэу, шIу ылъэгъурэ бзылъфыгъэм фэшъхьаф горэ къымыщэнэу, шIуи ымылъэгъунэу ***«тхьэм селъэIу, сэри — уфаемэ укъысфэмый, сшъхьэ сыфэлъаIо — зи уерэмый».*** Сыд пая? Жъалымыгъэба ар? Хьау, жъалымыгъэп. Армырмэ, ар ащкIэ (бзылъфыгъэмкIэ) мэзэхэ шIункIэу, кIочIэгъу зыфэхъун ымылъэкIыщт тхьамыкIагъоу къыфыкъокIыщт. А тхьамыкIагъоу бзылъфыгъэм къехъулIэн ылъэкIыщтым итхыпхъэхэр къэлъагъох, ар къахэщы тхьамыкIэгъо шъыпкъэм, философскэ драматургием ишапхъэхэм арытэу тэлъэгъу. Ежьхэм (бзылъфыгъэмрэ ащ шIу ылъэгъурэ хъулъфыгъэмрэ) афэшъхьаф а драмэм хэлэжьэщтэп, ыгу еIэжьыпэу къыIуиутымэ ары ныIэп ащ ыгу къызыкIыжьырэр янэ, ятэжъ, загъорэ ятэ, дунэешхоу зытетым щыщэу яунэ цIыкIурэ псыхъоу Лабэрэ — «апэрэ шIулъэгъум фэдэу къыфэзафэмрэ» (н. 52). Ау ахэм ямызакъоу, драмэм зэлъыхэщагъэх цIэ зимыIэ дунэе псаур — ащ бэ гузэхашIэу кIэхэкIырэр, мэхьанэшхо зиIэ общественнэ, интеллектуальнэ Iофхэм ямызакъоу, тэ тащыщ пэпчъ ищыIэныгъэ фэгъэхьыгъэуи.

(Джыри къыкIэлъыкIощт).

ТИСПЕКТАКЛЭХЭР

ШIулъэгъум пае умышIэн щыIа?

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэкIэ щытым урысыбзэкIэ спектаклэу къыгъэлъэгъуаныгъэхэм ащыщ шIэкIэ щытым урысыбзэкIэ спектаклэу къыгъэлъэгъуаыцIэкIэ щытым урысыбзэкIэ спектаклэу къыгъэлъэгъуа-

Шулъэгъум пае умышIэн щыIа? УпчIэм джэуапыр къетыжьыгъошIоу зэрэщымытыр режиссерым, артистхэм, зэкIэ спектаклэм Iоф дэзышIагъэхэм дэгъоу къагурэIо. Адыгеим изаслуженнэ сурэтышIэу Сихъу Рэмэзанэ сурэтхэмкIэ спектаклэр ыгъэкIэрэкIагъ. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Даур Людмилэ артистхэм шъуашэхэр афигъэхьазырыгъэх. Грузием изаслуженнэ артистэу, Адыгеим искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу Исуп Аслъан къашъохэр ыгъэуцугъэх. Композиторыр Гъот Аслъан, музыкэр спектаклэм пае зэзыгъэфагъэр Кушъу Светлан. Литературэ Iофыгъохэм Къуижъ Нэфсэт афэгъэзагъ.

... ШIулъэгъум пае цIыфыр зэраукIырэр тэлъэгъу, мыхъо-мышIагъэр зезыхьагъэм зегъэбылъышъ, къалэм дэкIыжьы. Анахьэу тшIогъэшIэгъоныр пшъашъэм хъулъфыгъэ щыгъынхэр зыщилъэхи, ишIулъэгъу къыдихыным фэшI зыми емыблэу, хъулъфыгъэу заригъэлъэгъузэ зэрэзекIорэр ары. Даур Жаннэ ролыр къешIы. Труффальдино изекIуакIи гурыIогъошIоп. ПэщитIу иI, къыраIорэр ыгъэцакIэ шIоигъу, ау шIулъэгъум сыдэущтэу дэзекIощта? Артистэу Зыхьэ Зуралбый искусствэм куоу ухэзыщэрэ ролыр IупкIэу къызэIуихыгъ, икъэшъуакIи узыIэпещэ.

Жъудэ Аскэрбый, Нэхэе Адамэ, Мурэтэ Рустам, Джымэ Заремэ, Ахъмэт Артур, Ордэн Фатимэ, Бэлэкъо Адамэ, нэмыкI артистхэм уалъыплъэзэ, шIулъэгъум къешIэкIыгъэ гупшысэхэм узыIэпащэ. ШIу зэрэлъэгъухэрэм гъогу кIыхьэ къакIугъэми, мэшIо лыгъэр зыгорэхэм агу щыхъушIагъэми, зэкIэми яшIулъэгъу агъоты. Пшысэ дахэм фэдэу спектаклэр къаухыгъэми, артистхэм яшIушIагъэ къыхэтэгъэщы, джыри уяплъы пшIоигъоу театрэм укъычIэкIыжьы.

Сурэтыр спектаклэм къыщытырахыгъ.

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Нахь фэхьазырыр текIо

«Тегас» Динской район — «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 78:93 (21:26, 15:24, 21:20, 21:23).
Щылэ мазэм и 6-м Динскоим щызэIукIагъэх.
«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 26, Хмара — 5, Болотских — 14, Милютин — 2, Дудко — 10, Ефремов, Лундако — 9, Блэгъожъ, Севостьянов, Лавриненко, Фещенко — 23, Воротников — 4.

ЯтIонэрэ ешIэгъур

«Тегас» — «Динамо-МГТУ» — 88:76 (20:13, 24:21, 16:19, 28:23).
Щылэ мазэм и 7-м Динскоим щызэдешIагъэх.
«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 32, Хмара — 2, Болотских — 11, Милютин, Фещенко — 13, Лундако — 4, Блэгъожъ — 6, Воротников — 6, Дудко — 2.

«Динамо-МГТУ»-м щешIэщтыгъэхэ Александр Степановыр, Антон Тусиковыр, Ярослав Стрелкиныр «Тегасым» хэтых. Командэм итренер шъхьаIэу Валерий Гарбуз мыекъопэ «Динамэм» щешIэщтыгъ, икапитанэуи щытыгъ. Апэрэ ешIэгъоу Динскоим щыкIуагъэм очко 12, ятIонэрэм 18 А. Степановым щыригъэкъугъ. А. Тусиковым очко 16 апэрэм, ятIонэрэм 14 икомандэ къыфихьыгъ. ЗэрэхъурэмкIэ, мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-м щапIугъэхэм ешIэгъум дэгъоу зыфытырагъэпсыхьагъ.

Адыгеим испортсменхэм апэрэ зэIукIэгъум текIоныгъэр къыщыдахыным фэшI хэкIыпIэшIухэр къагъотыгъэх. Очкоуищ дзыгъо 22-м щыщэу 15-р хъагъэм радзагъ. Тикомандэ икапитанэу Артем Гапошиным очкоуищ дзыгъохэр гъогогъуи 6 зегъэцакIэм, зэкIэри хъурджанэм ригъэфагъ. Бысымхэм очкоуищ дзыгъо 27-м щыщэу хъагъэм радзагъэр 6 ныIэп. Иван Фещенкэм ыIэ зегъэхъужьым ыуж апэрэу зэIукIэгъум хэлэжьагъ. Очкоуищ дзыгъуи 9-м щыщэу 7-р хъагъэм ридзагъ.

«Тегасыр» ащ фэдэ ешIакIэу хьакIэмэ къагъэлъэгъуагъэм фэмыхьазырэу къычIэкIыгъ.

ЯтIонэрэ ешIэгъум тиспортсменхэм яIэпэIэсэныгъэ къыщызэIуахыныр икъоу къадэхъугъэп. Судьяхэр хэпшIыкIэу бысымхэм «IэпыIэгъу афэхъущтыгъэх». С. Болотских, И. Фещенкэр, А. Гапошиныр къахэщыгъэх, хъагъэм Iэгуаор анахьыбэрэ изыдзагъэхэм ащыщых. «Тегасым» очкоуищ дзыгъохэр нахьышIоу ыгъэцэкIагъэх.

«Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьаIэу Андрей Синельниковым зэрилъытэрэмкIэ, тиспортсменхэм яешIакIэ хагъэхъон, финалныкъом тикомандэ хэхьан ылъэкIыщт.

Щылэ мазэм и 14— 15-м «Динамо-МГТУ»-р Щэрджэскъалэ икомандэу «Эльбрусым» IукIэщт. ЕшIэгъур «Эльбрусым» испорт псэуалъэ щыкIощт.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

ЯешIакIэ хагъахъо

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Динамо» Волгоград — 20:33 (13:19, 7:14).
Щылэ мазэм и 8-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.
Зезыщагъэхэр: Зопунян Арпинэ, Зопунян Лусинэ — Краснодар.
«Адыифым» щешIагъэхэр, къэлапчъэм Iэгуаор пчъагъэу зэрэдадзагъэр: къэлэпчъэIутхэр: Кожубекова, Самарская; ешIакIохэр: Васильева — 1, Житлова — 5, Еремченко — 1, Леминова, Исаченко — 2, Мартыненко — 1, Черномурова, Головко — 1, Уджыхъу — 1, Грабвачевич — 3, Куцевалова, Оганян — 2, Малхозова — 3.

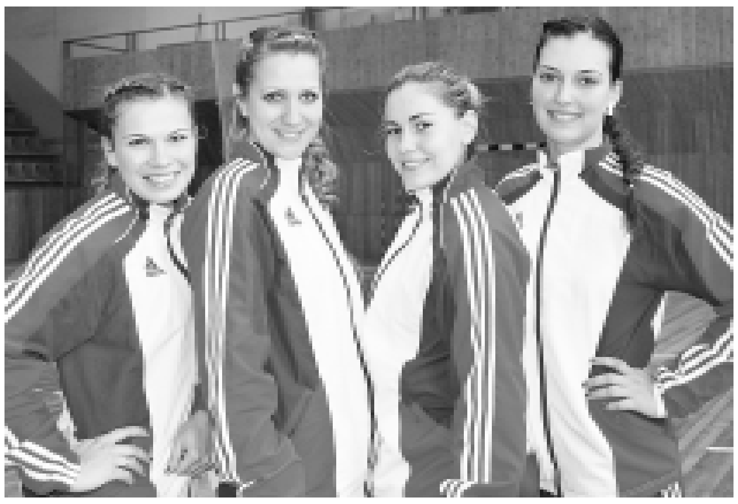

Сурэтым итхэр: **Ольга Исаченкэр, Марина Васильевар, Ирина Малхозовар, Вероника Оганян.**

«Динамэр» Урысыем ичемпион, Европэм икубокхэм якъыдэхын хэлажьэ. Ащ фэдэ командэ лъэшым «Адыифыр» непэ текIон ылъэкIыщтэп. Ар къыдэтлъытэзэ, тикомандэ иешIакIэ зэрэхигъахъорэм тынаIэ тетыдзагъ. Тренер шъхьаIэу Владимир Черкашиныр мэлъыхъо, спортсменкэ пэпчъ лъэкIэу иIэр ешIапIэм къызэрэщигъэлъэгъощтым пылъ. О. Исаченкэр гупчэм щешIэу ыублагъ, Э. Житловар ухъумакIомэ зэрашIокIырэм щысэ тепхынэу щыт. М. Грабвачевич, И. Малхозовам къэлапчъэм Iэгуаор нахьыбэрэ дадзэ хъугъэх.

«Динамэр» зэрешIагъэр къыдэплъытэмэ, тикомандэ зэхъокIыныгъэхэр ищыкIагъэх. «Динамэр» ошIэ-дэмышIэу ыпэкIэ илъызэ хъагъэм Iэгуаор редзэ. Ащ фэдэ ешIакIэм «Адыифым» зыфимыгъасэу чыжьэу лъыкIотэщтэп, дунэе гандболым къыщинэщт.

— Апэ ит команди 8-мэ тахэфэным тыфэбанэ, — къеIуатэ «Адыифым» итренер шъхьаIэу Владимир Черкашиным. — Ижевскэ икомандэ тауж къенэ. Зичэзыу ешIэгъоу тиIэщтыр Ижевскэ щыкIощт, «Университетым» тыIукIэщт. ТекIоныгъэр къыдэтымыхыщтми, бысымхэм тшIуахьы хъущтэп.

Щылэ мазэм и 16-м «Адыифыр» Ижевскэ щешIэщт, и 21-м Тольятти икомандэу «Ладэр» Мыекъуапэ къэкIощт. Тигандболисткэхэр Ижевскэ ежьэнхэм ыпэкIэ гущыIэгъу тафэхъугъ. Тикомандэ икапитанэу Ольга Исаченкэм, Марина Васильевам, Ирина Малхозовам, Вероника Оганян къызэрэтаIуагъэу, спортым пыщагъэхэу «Адыифым» къылъыплъэхэрэр агъэгушIохэ ашIоигъу. Илъэсыкъэу къихьагъэм тиреспубликэ гъэхъагъэхэр ышIынхэу фэлъаIох.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 24

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен